

השבוע בקו

יח האיתנים

שיעורים בוערים על

חודש תשרי

מפי המשרתים החשובים שליטא

בהיכל המרכזי שלוחה 1

ובכן בשלוחה 30

ההזדהות

גליון שבועי ליליד אור הנשמה ע"פ משנת הבעש"ט הק' התלמידיו

ראש השנה תשפ"ז / גליון תכ"ב

הלימוד היומי בספרי חסידות

לשבוע הבעש"ט

ספה"ק מאור עינים (חוקת)

יום	מד"ה
ראשון	יום ב' דראש השנה
שני	מתחילים פרשת חוקת
שלישי	ואז בודאי מחזור לטוב
רביעי	זה נקרא בחינת
חמישי	וגם אפשר שנקרא בחינת עד ד"ה זאת התורה

להצטרפות למנוי לחוברת החודשית עד הבית
ניתן להירשם בקול דודי 03.5.100.200 שלוחה 33

נקודה מתוך דא"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליטא

דוח אפנו

עבודת הפרשה מספרי החסידות - בשפת המעשה

דיבורי חסידות

אין לנו אלא לצעוק, והוא יתברך יקרב אותנו אליו

אמרו חכמינו ז"ל (ר"ה ד): אמרו לפני מלכות כדי שתמליכנו עליכם וכי ובמה בשופר.

ומבאר בספה"ק קדושת לוי (ליקוטים, תבא) על פי משל למלך שבנו חביבו חטא לפניו והוצרך לגלותו מפניו עד שישבו, אבל היות כי נכמרו רחמי האב המלך על בנו, וטיבס עצה למען יוכל בנו לחזור אליו, הפקיד המלך את כל אוצרותיו ביד עבדו, ואף הרשה לו להשתמש בהם בנתיים, כדי שמיד כאשר יתעורר הבן לשוב אל אביו יהיו מוכנים לו כל האוצרות.

אבל העבד שהיה רוצה מאוד את כל האוצרות לעצמו, ולא איכפת לו טובת רבו, עשה תחבולות למען לא יתקרב הבן אל אביו, וציערו והרחיקו ומנע ממנו לחזור אל אביו. וזכרונות כן הבן, התבונן הרי זה לא יתכן שהאב רוצה את העבד יותר ממני, וכיצד יתכן דבר כזה שהעבד מקורב אל אבי יותר ממני, על כן השכיל לעשות וצעק בקול גדול אל אביו: אבי אבי אני רוצה לחזור אליך, תשפיע עלי ברחמיך הרבים כל טוב, וכשמוע כן המלך החזיר וקירבו אליו, וריחק את העבד אשר ריחק את בנו.

כמו כן אנחנו בני ישראל שמפני חטאינו הגלינו מבית חיינו לבין האומות, אבל הקב"ה שרוצה מאוד בקירבתנו נכמרו רחמינו עלינו, על כן מסר השפע לשירי אומות העולם, כדי שמיד כאשר נתעורר לשוב אליו, יהיה מוכן לנו כל השפע, אבל אומות העולם שרוצים להישאר עם השפע, מרחקים אותנו מאור פניו ית', ועושים תחבולות למנוע מאיתנו לחזור אליו, ונוטלים מאיתנו השפע.

ועבודתנו הוא בעיקר לצעוק מעומק הלב אל השי"ת: אבינו הרחמן רחם עלינו, איכה תירש גבירתה, הרי אנחנו בניך החביבים והם כאין נגדך. ואז יתעורר רחמינו עלינו וישבו אותנו אליו ית', ויחזיר לנו כל השפע.

זהו כוונת חז"ל 'אמרו לפני מלכות - כדי שתמליכנו עליכם' שנבוא להכירה שתכלית רצון השי"ת בכל השפעת הבריה אינו אלא כדי שנמליך אותו עלינו, והרי לא יתכן שהשי"ת רוצה באומות העולם יותר מאיתנו בניו האהובים, 'ובמה בשופר' שמתוך כך אנו צועקים בשופר אל השי"ת להחזירנו אליו, ואז אכן מקרב אותנו השי"ת, עתה"ד.

נמצינו למדים שעבודתנו הוא להתפלל ולצעוק אל השי"ת, אבי הרחמן רחם עלי, אל תסתור פניך ממני, מתוך הכרה שלא יתכן שיש לו ית' רצון באומות העולם יותר מאיתנו, ולא יתכן שהוא רוצה לרחק אותנו רח"ל, אלא אדרבה כל תכלית רצונו בבריה הוא מפני רצונו בנו. ואז יתקיים הבא ליטור מסייעין אותו, כמו שכתב המהרש"א (ברכות י) שעצם התפילה להתקרב אליו, הוא כבר הבחירה בטוב, והשי"ת יסיר מאיתנו כל החשכות והעיוותים. ונוכח לשוב אליו יתברך כראוי.

רעוא דרעיון נצ"ח, הדעה והדיבור קיז

ברכת מזל טוב

שלוחה בזה לחאבדך חוקי, פועל נמרצת ונשים חלילי כספים לזכר אלפי רבבות ישראל באור חסידות

הרה"ח ר' "ואל כר"מ ה"ה וואלעס שליטא

מזל חן קול דודי, בסדר כל השנים יום יחלה לזכר פרשת חסידות

לדגל שמחת הבר מצוה לבנו למזל טוב

בית חן תבש"ט חן וחשדיו ר"ע יפה לזכר סמך רב חן וחסידות

הסכסס אלפי מאיני קול דודי

אלפי לומדי "יחידות"

השנה הוא ב' ימים, ביום א' דינא קשיא וביום ב' דינא רפיא. ומפני כן ביום א' העיקר להתפלל עבור כבוד הבורא על צער גלות השכינה כנ"ל. אך ביום ב' צריך כל אחד מבני ישראל לזכור כללות ישראל לעורר רחמים עליהם להשפיע להם כל טוב וחסד, וזהו שכתוב 'אז נדברו יראי ד' איש אל רעהו ויקשב ד' וישמע ויכתוב בספר זכרון לפניו כו'. וזהו שכתוב 'ויזכור אלקים את נח ואת כל החי' ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה', רוצה לומר בדבורו, חיבה היא לשון דיבור, רוצה לומר מחמת שהיה לו רחמנות אף על הבהמות והחיות להתפלל עליהם. ומכל שכן מי שהוא זוכר את חבירו בתפלתו, בודאי זה רצונו של הקב"ה, לכן ראש השנה נקרא 'יום הזכרון', שמחויב כל אחד ואחד להתפלל על חבירו. וזהו שכתוב אצל השונמית שאמרה 'בתוך עמי אנכי יושבת'. פירוש בתוך אבננתא דלבא, כי כל הלבבות דורש ד', כאשר כולם מתחידים כאחד להתפלל כל אחד על חבירו. ולזה הוא 'יום הזכרון'.

הקב"ה רוצה לעורר רחמים על ישראל, ואחת הדרכים לכך היא כאשר ישראל מעוררים רחמים אחד על השני. ולכן הקב"ה מבקש ורוצה שזכור אחד את השני.

כמו במשל, ברגע שהאבא ראה שהבנים דואגים האחד לשני, השתנה כל השיח. בעצם קרו שם שני דברים: קודם כל השיח והשיח הפך להיות שיח של אהבה ורחמים, זה מעורר רחמי האב, וכל החשבונות העסקיים כבר לא תופסים מקום. שנית, ברגע שהאבא ראה את האחדות שבה מתנהל העסק, ואת האחוה שקיימת בו, הוא כבר לא רוצה להפריד ולבטל את השלימות המיוחדת הזאת. הוא לא רוצה לנגוע באף אחד מהם, כי הוא יודע שבכך הוא נוגע בכולם. וכן הוא גם בנמשל: כאשר יהודי מתפלל על יהודי אחר מגודל אהבת ישראל, הוא קודם כל מעורר את רחמי האב. ושנית, זה מעורר את התמונה הנפלאה של 'כללות ישראל', וכאשר הקב"ה רואה את כללות ישראל בכל יופייה, ובפרט כפי שזה משתקף באחדות הלבבות, הרי הוא רק רוצה להשפיע רחמים וטוב עלינו.

ולכן אחרי כל הדיונים והשאלות אם מותר לבקש צרכים עצמיים בראש השנה או לא, צריכים לזכור שכל זה נוגע רק בשאלת הצרכים העצמיים. אבל כאשר מדובר לחשוב על השני, ולהתפלל על ישועות ישראל, הן ישועות כלליות והן ישועות פרטיות של יהודים מסוימים, הרי אדרבה, זהו כל היום - 'יום הזכרון'. מעיקר עבודת היום שיהודי תפלה על יהודים אחרים וימליץ עליהם זכות ורחמים. אמנם ביום הראשון, עדיין צריכים להתמקד בצער השכינה בלבד, כי זהו 'דינא קשיא' ועדיין אין הזמן להתפלל בכלל על גשמיים, אך ביום השני, אזי אדרבה, זה הזמן להתפלל על הגשמיים של בני ישראל, שהיא היא המשמשת לאוקמא שכונתא מעפרא. ודווקא זה מעורר את ההשפעה העליונה.

כשהגביר הגיע לגיל פנסיה, הוא העמיד את כל הבנים שלו לנהל את עסקיו הענפים. הם היו חמשה בנים מוכשרים, ויחדיו עבדו כדי להמשיך את ההצלחה המסחררת שלו ולקצור מיליונים. הגביר מצידו סמך עליהם, והיה מגיע רק אחת לכמה חודשים כדי לבדוק כיצד הדברים המתנהלים, לשבוע נחת מהרווחים המצטברים, ולתת להם סכומי עתק להשקעות העומדות על הפרק.

עתה הגיעה שעת הפגישה העסקית, אולם הפעם היו כולם במתח. זה לא היה סוד לאף אחד שבחודשים האחרונים העסקים הלכו מטה מטה, המניות שלהם צנחו עוד ועוד, וכל מי שקצת נחשף להתנהלות ראה מיד שלא היה כאן משהו בלתי מוסבר, אלא שחיתות מצד המנהלים. היו הסברים ברורים למה שקרה פה, והם לא ממש שיקחו לטובת הבנים. היה כאן משהו שהכניס כמה שקלים לכיס, או משהו שהזניח כמה מישורים בעסק בלי טיפול, איך שלא יהיה, היו כאן פשיעה ושחיתות שגרמו לפשיטת הרגל.

האבא הקשיש פוסע באיטיות אל השולחן העגול הגדול. מסביב יושבים חמשת הבנים, והם נתקפים בפחד. המצב דורש טיפול שורש, ובדרך הטבע אין סיכוי שכולם יישארו כאן בתפקידים. כולם מרגישים שיהיו כאן כמה פיטורים, הרי צריכים לעשות משהו כדי להציל ולייצב את העסק.

אלא שבכל זאת, משפחה חמה הם היו. האחדות בין הבנים הייתה גדולה, והמחשבה על כך שהבנים הבנים הולך לקבל פה פיטורין הדאיגה את כולם. אף אחד לא היה מסוגל לחשוב על עצמו, משום שהוא הביט בפניהם של אחיו, ראה בעיני רוחו את משפחותיהם הרעבות והמבווישות, ולא היה מסוגל לחשוב כי לאחיו יהיו בזיונות כאלו.

וכך, בעוד האבא מתחיל לעבור על ספרי החשבונות הקלויים, החלו האחים בזה אחר זה להתחנן. משה נתן אמר "מה שלא יהיה, את זלמן את אביש ואת חיים יענקל אני אפשר לפטר, הרי יש להם משפחות ברוכות ילדים", ואילו אביש שיכנע "את משה נתן ואת יהודה מאיר חייבים להשאיר, כי אין להם שום עוגן כלכלי אחר", ויהודה מאיר עצמו אמר "זלמן ומשה נתן עוברים עכשיו תקופה קשה, צריכים להתחשב איתם".

האבא הקשיש הוריד את ספרי החשבונות, סגר איתם, והסתכל באהבה גדולה על בניו מסביב לשולחן. נהנה לראות את משפחתו החמה והאוהבת, "זה בסדר, אני לא בודק שום דבר. תמשיכו כולכם עם העסק ותעלו אותו לדרך המלך".

כללות ישראל

ה'תפארת שלמה' (ראש השנה) מבאר ש"יום הזכרון" מורה על כך שכל אחד צריך לזכור בתפילתו את חבריו.

"להבין הטעם מפני מה נקרא ראש השנה 'יום הזכרון'. כי ראש

שופרו של משיח

למה בשעת ביאת המשיח יתקע בשופר גדול? וכיצד זה מבטא את העניין הפנימי של תקיעת השופר בראש השנה?

משפיע: שלום וברכה אברהם יצחק.

אברהם יצחק: שלום וברכה, הנה אנו עומדים כבר סמוך ונראה ממש לראש השנה, עוד רגע מתחילים את השנה החדשה.

משפיע: ממש ככה. ועל אף כל ההכנות עדיין מרגישים בכלל לא מוכנים...

אברהם יצחק: או אה, חשבתי שרק אני מרגיש ככה...

משפיע: מה פתאום, אדרבה, ככל שהאדם מכין את עצמו יותר, הוא מרגיש יותר שהוא לא מוכן. כי ככל שמעמיקים ומתבוננים יותר במהותו של היום הקדוש והנורא הזה, וככל שחושבים יותר על זה שאנו קרוצי חומר עומדים להמליך ולתן כביכול כתר בראשו של מלך מלכי המלכים, כך מרגישים יותר שאנחנו בכלל לא מוכנים.

אברהם יצחק: אז מה עושים עם ההרגשה הזאת?

משפיע: ניגשים עם ההרגשה הזאת עצמה לראש השנה! כי הבושה עצמה, הרגשת ההכנעה, וההרגשה שאני לא מסוגל לבד, אלו הם ההרגשות הראויות והנכונות ביום הזה, וכמו שאמרנו בסליחות "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך", וכך הוא לשון הפייטן הקדוש בפתיחת תפלת החזרה של שחרית 'אתיתי לחנך בלב קרוע ומורתח, בקש רחמים כעני בפתח', זאת היא באמת ההרגשה של כל ערליכער יוד כשהוא ניגש לעבודת הימים הקדושים הללו. וצדיקים אמרו שהבושה הזאת היא ה'כלי' הכי טוב והגון אל האור הנפלא והשפע הקדוש שהקב"ה מכין לנו.

אברהם יצחק: אני שומע. אני מקוה שאזכה אכן להכין את הכלים הנכונים.

יום תרועה

משפיע: בעצם כבר דיברנו הרבה על עבודות הימים האלו, דיברנו כבר על משמעות יום הדין ועל עבודת ההמלכה שלנו בכללות ובפרטיות ועל התכלית הנרצית של יצירת קשר חדש עם הקב"ה, כל זה כבר נפלאה וקדושה עד למאוד שהיא בעצם עיקרו של יום, התורה הרי קוראת ליום עצמו 'יום תרועה', דהיינו שמהות היום הזה הוא יום של תקיעת שופר. דיברנו ברוך השם, אבל למעשה עדיין לא דיברנו על **מצות השופר** עצמה.

אברהם יצחק: נו, אדרבה, אני באמת רוצה לשמוע קצת על עניין השופר. אני מבין שיש הרבה מאוד כוונות וסודות על התקיעות... המקובלים מכוונים הרבה שמות וכוונות על כל תקיעה ותקיעה...

משפיע: נכון, יש אמנם הרבה כוונות ושמות, אבל העיקר מה שאנו צריכים לדעת היא מה שאמרנו בגמרא 'רחמנא אמר תקעו!' כך פירשו הצדיקים ז"ע (עיין מאור ושמש נצבים בשם הרבי ר' אלימלך ז"ע) את מאמר הגמרא (ר"ה טז ע"א) ששאלה את השאלה שאנו שאלנו עתה 'למה תוקעין בראש השנה? שפירוש השאלה היא שרצו ללמוד ולהבין מה הוא טעם התקיעות ומה צריך לחשוב ולכוין בעת התקיעות, ועל זה אמרו בגמרא שם 'למה תוקעין?' 'רחמנא אמר תקעו!' דהיינו שהגמרא אמרה לנו שעיקר הכוונה שצריך לחשוב ולכוין בעת התקיעות הוא, שהקב"ה אמר לתקוע! זה עיקר הכוונה שצריכים לזכור!

אברהם יצחק: אבל בכל זאת הרי יש הרבה כוונות שכתוב בספרים מה צריכים לחשוב בעת התקיעות... ולא רק כוונות של מקובלים, אלא גם בספרי החסידות

ואפילו במחזורים מובאים הרבה ענינים וטעמים על מצות השופר...

משפיע: אתה צודק, כי על אף שעיקר הטעם והכוונה שאנו תוקעים היא לקיים את גזירת הבורא, אבל בכל זאת לימדו אותנו הספרים הקדושים איזה פעולה צריכה השופר להשפיע עלינו, ואיזה מחשבות והרהורים צריכים לעלות במחשבתנו בעת שאנו מקיימים מצוה זו, וגם כמה התקיעות משפיעים למעלה עד אין חקר. אלו דברים שצריכים אכן ללמוד ולהתבונן.

אברהם יצחק: אז איך בעצם מגדירים את ההשפעה והכח של השופר? מה זה צריך לפעול עלינו?

הגדרת השופר

משפיע: אני רוצה להגיד לך הגדרה והבנה עמוקה על כלליות ענין השופר, ואחר כך לנסות לקרב אל השכל ולהבין מה העבודה שלנו בנוגע למצוה נשגבה זו.

הרי השופר הוא עניין כללי מאוד, תחשוב רגע על עשרה פסוקי השופרות שאנו אומרים, אנו מזכירים שם שלוש מיני שופרות, שלוש פסוקי התורה של שופרות מדברים של השופר של מתן תורה, הקול הגדול והנורא שהחריד את הבריאיה כולה בעת מתן תורה - היה קול שופר. בשלוש פסוקי הכתובים של שופרות אנו מגיעים אכן לדבר על השופר שלנו, אבל מיד אח"כ בשלוש פסוקי הנביאים מדברים כבר על שופרו של משיח, אותו השופר הגדול שייתקע במהרה ויקבץ את כל נדחי ישראל כמו שאנו מתפללים בכל יום 'תקע בשופר גדול לחירותנו'. זאת אומרת שכאשר אנו מדברים על המושג 'שופר' מדובר על עניין כללי מאוד המקיף את כל הבריאיה מתחילתו ועד סופו, מתחיל ב'עבר' בשופר של מתן תורה, ממשיך ל'הווה' לשופר של ראש השנה, וממשיך ל'עתיד' לשופרו של משיח.

אברהם יצחק: איך זה באמת קשור לשופר שלנו? למה מזכירים בראש השנה את השופר של מתן שופר ושל משיח? ובכלל, מה בעצם הרעיון של השופר במתן תורה? ולמה משיח צריך שופר בכדי לגאול אותנו?

משפיע: אה, עכשיו אתה מתחיל להעמיק בסודו של השופר. מכל הדברים הללו אנו לומדים שהשופר הוא עניין כללי ועמוק מאוד. ותחילה נאמר את הגדרת העניין עצמו, ואח"כ ננסה להבין ולקרב אל השכל כמו שדיברנו. סודו של השופר הוא בירור הטוב מן הרע! כוחו של השופר הוא למצוא את הטוב בכל הבריאיה, לגלות אותו, ולהפריד אותו מכל הרע הסובב אותו. מה הוא הטוב בבריאיה? אלקותו יתברך! כאשר אלקותו יתברך נסתרת ונעלמת בבריאיה, שולט כח הרע בבריאיה ונראה לעינים רק גשמיות וכוחות של פירוד, כוחו של השופר הוא לגלות את מציאותו יתברך בבריאיה, ועל ידי זה לסלק את הרע וההסתרה.

אברהם יצחק: אני שומע כאן דברים חדשים ממש. הגדרה חדשה על השופר. כרגע אני לא מצליח להבין איך העניין הזה שייך לעניין השופר, ואיך זה מסתדר עם השופר שאנו תוקעים בראש השנה להמליך את השי"ת?

משפיע: אתה שואל טוב מאוד, ואנסה לבאר את זה דבר דבור על אופניו. אבל תחילה אראה לך את לשונו של הרמח"ל ז"ע שכתוב ומבאר את ההגדרה הזאת, ואח"כ ננסה לתרגם את זה בשפה שלנו. זה לשונו של הרמח"ל במאמר החכמה: **"כי סגולת השופר - בתקיעתו למטה וכן שרשו למעלה - הוא להחזיק הטוב ולכפות הרע, ותראה**

שמאחר חטאו של אדם הראשון הנה נתערב הטוב ברע ונכשב תחתיו [- הטוב נתערב עם הרע, והטוב נכשב תחת כח הרע], **ובזמן מתן תורה הנה יצא הטוב מתוך הרע ונתגבר ושלט** [- הטוב נפרד מן הרע, ויש לו כבר כח שליטה לעצמו ואינו כבוס תחת הרע], **ואמנם לא הגיע עדיין להיות הוא כובש את הרע תחתיו, אבל הגיע לצאת ממאסרו, ולהתחזק בעצמו, ונשאר הרע נפרד ממנו עומד בפני עצמו, אך לעתיד לבא הנה ישתלם התיקון הזה והטוב יכבוש את הרע לגמרי, ויהיה הטוב שולט לבדו** עכ"ל.

הרמח"ל אומר כאן שבעת חטא אדם הראשון נעשה עירוב טוב ורע, והשופר הוא זה שמתקן את זה. תחילה היה השופר של מתן תורה שהפריד את הטוב מן הרע, זאת אומרת שבעת מתן תורה נתגלה כח אלקותו בעולם ונתוודע לנו שיש בורא לעולם וניתן לנו דרך להתקשר ולהדבק עם הקב"ה, וכל זה נעשה על ידי השופר שתקע בו הקב"ה במתן תורה. וההמשך לזה הוא השופר של משיח שיבטל את כח הרע לגמרי, כי השופר של מתן תורה רק הפריד את הטוב שיוכל לשלוט לבדו בלי עירוב הרע, אבל הרע עדיין נשאר קיים לעצמו, וההשלמה תהיה בשופרו של משיח שיבטל את כח הרע לגמרי. זה תמצית הנקודה שאומר הרמח"ל.

אברהם יצחק: אני מתחיל לשמוע כאן דברים, אבל אני מוכרח לומר שעדיין ממש לא ברור לי מה כל זה קשור לראש השנה? ובכלל לא ברור לי למה כל העניין הזה נעשה דווקא על ידי שופר? מה זה קשור לתקיעת שופר?

הקול הטהור

משפיע: ננסה אם כן להתחיל עם השופר שלנו שאנו תוקעים בראש השנה. כידוע מכל הספרים עניין תקיעת השופר הוא להוציא מפנימיות לבנו קול פשוט, קול הבא מעומק הלב והנשמה, קול כזה שאינו יכול להתלבש באותיות ובמילים, קול עמוק כזה הבא מהמקום הטהור והנקי שבלבבות ישראל. כי הרי אפילו מי שחטא והתלכלך והתרחק מאוד מקרבת אלקים, ונשקע כולו בתוך רע וטומאה, עדיין יש בו נקודה פנימית שלא נפגמה ולא נתלכלכה, וכמו שאנו אומרים בכל יום 'נשמה שנתת בי טהורה היא' - אנו לא אומרים 'טהורה היתה' אלא 'טהורה היא' - היא עדיין בטהרתה וזכותה. אלא מאי? היא מוסתרת ונעלמת תחת שכבות עבות של זוהמה וגשם המסתירים ומעלימים לגמרי את קולה וכוחה.

ההסתרה הזאת גורמת כמובן את הקטרוג והדין החזק, עד שאין לנו שום דרך להתמודד ולבטל את כוחם כי כל מעשי בני אדם גלויים וידועים ואין שכחה לפני כסא כבודך, הדרך היחידה היא העצה שנתן לנו הקב"ה - לתקוע בשופר, שמהות התקיעה היא להוציא מן הלב קול פשוט, קול טהור ונקי הבא מפנימיות הנשמה בלי שתתלבש בדיבורים שלנו. הפעולה הזאת מגלה את כח הטוב שבקרבתנו, היא מגלה את כח הקדושה שהיה כבוש ומוסתר תחת הרע, ומאפשרת לקדושה לשלוט ולהתגלות. זה התמצית של מעשה התקיעות שלנו המבואר בספרים הקדושים.

אברהם יצחק: נכון מאוד, זה הגדרה ידועה שכבר שמעתי כמה פעמים. יש בספרים כל מיני משלים על בן המלך שנתרחק מאוד מהיכל אביו המלך עד ששכח לגמרי את שפת המלך, וכאשר רצה להתקרב אל אביו המלך לא זכר בכלל מה צריך לומר, עד שהחליט לצעוק קול פשוט בלי מילים, ואז הכיר אביו המלך את קולו

הנקודה של היום

התבוננות קצרה ותמציתית בעבודות המיוחדות של ראש השנה, שופר, ומלכיות זכרונות שופרות

מתגעגע להשי"ת ורוצה להיות קרוב לה', עד שקשה אפילו ליהודי לדבר על הרצון הזה הפועם בו, כי אפשר לבטא במילים רצון עמוק כזה, שהרי הבורא ית' הוא זה שעושה את הכל, את כל חוקי העולם ואת כל המציאות והכל תלוי בו, ואין את המילים לבטא את עומק הרצון שלנו להיות קשורים וקרובים אליו.

ועל כל השנה אמנם קיבלנו אופנים וגדרים מסויימים איך לחיות את הקשר עם השי"ת, ע"י גדרי התורה והמצוות, אך כשמגיע ראש השנה שמתעורר תחילת הרצון בבריא, אז אנו צריכים לבטא את **עצם הרצון שלנו בהשי"ת**. הרצון אשר אין למילים, ויכול להתבטא רק בקול פשוט ללא דיבורים, שעל כך אנו לוקחים את השופר, ותוקעים ותוקעים, 'אבינו שבשמים', אנו רוצים רק אותך. שזהו הקול הפשוט שמכניס אותנו אל היכל המלך, ומעורר עלינו בחזרה את היתקע בשופר גדול מצדו ית', לגלות עלינו את עומק אהבתו ית' הבלתי מוגבלת אליו, האהבה העצמית אשר גבוהה יותר מכל הגילויים, ואין לה מילים מצדו ית'.

המשכת המלכות בפועל

זהו הרצון למלוכה שאנו מעוררים בתקיעת השופר, הרצון אשר קיים בנו תמיד, **אשר עתה הוא הזמן להחזיר ולעורר את הרצון הזה**. ואחר כך באמירת פסוקי המלכיות אנו ממשיכים את גילוי מלכותו ית' בבריא בפועל, כי אמנם מצדו אין לנו כח להמשיך ולפעול מאומה, אך בכח קדושת פסוקי התורה שהשי"ת מסר לנו לומר בפנינו, ע"י נמשך כל גילוי מלכותו ית' בעולם לשנה הבאה.

ואחר כך אנו אומרים את פסוקי **זכרונות**, עתה אנו נכנסים שלב נוסף בגילוי הקשר, אחרי שנמשך בעבודת המלכיות שיתגלה כי הוא מלך על כל הארץ, עתה אנו פונים להשי"ת שיתייחד השי"ת בנו, לא רק מלוכה על כל הארץ, אלא שיתגלה הקשר שיש בינינו לבורא עולם, שהוא זוכר אותנו ורצה בנו.

והוא חידוש נפלא. אילו יבקשו מאיתנו להסתכל ברגל של נמלה הרוחשת בקרקע, ולהתייחד איתה ברצון וחשק ובאהבה, זה עדיין לא משל רחוק, למעשה עושים עתה, כשאנו פונים לאין סוף ב"ה להתייחד איתנו בעולם הגשמי. אך על כך ניתנו לנו אכן פסוקי זכרונות, שאנו מזכירים את מה שהוא ית' הכניס עצמו מצדו לזכור את העולם הגשמי כמבואר בפסוקי התורה, והוא 'זוכר הברית' להתייחס לנבראים השפלים של העולם הגשמי. ואף הזכרון הזה בא ע"י השופר והקול הפשוט, שזה אמנם הכח שמזכיר אותנו לפני המלך, וכמו שאמרנו חז"ל 'ובמה, בשופר', שבו אנו נזכרים לטובה.

ואל העיקר אנו מגיעים אח"כ, בפסוקי **השופרות**, שהם המעוררים אכן את התכלית הגדולה, שהשי"ת כבר יתקע עלינו בחזרה את השופר שלו, ויגלה עלינו במהרה ממש את עומק אהבתו הבלתי מוגבלת אליו, 'ובאו האובדים בארץ אשר הנידחים בארץ מצרים, והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים'.

לצד מצוות תקיעת השופר, שהיא הנקודה העיקרית של ראש השנה, אשר נקרא 'יום תרועה' על שם השופר, ישנה נקודה עיקרית נוספת בראש השנה, הלא היא אמירת פסוקי **מלכיות זכרונות ושופרות**. אשר אם שכל התפילות של ראש השנה גם בשחרית מנחה וערבית שונות מכל שבתות ומועדי השנה, באופן מיוחד ומחודש, כאשר באמצע ברכת 'אתה קדוש' אנו מפסיקים ומאריכים בהמלכת ה' לדור ולדור המליכו לקל-ל כי הוא לבדו מרום וקדוש, הרי שבתפילת מוסף חז"ל תיקנו לנו כבר שלש ברכות שלימות עם פסוקים מן התורה ומן הנביאים והכתובים, שאנו מוסיפים באמצע התפילה. ואנו צריכים לעצור ולהבין מה עניינם.

וכמובן שאין לנו השגה, ולא שייך שתהיה לנו השגה, במה שאנו באמת ממשיכים ופועלים ע"י תפילות אלו, כמו ע"י כל עבודות יום זה, כאשר מדובר כאן בעניינים אמיתיים, עניינים אין סופיים, הנמשכים בתקוני הבריא, שעלה ברצונו ית' למסור בידיו, שאנו השפלים נפעל את כל תיקוני הבריא ע"י הדיבורים והמעשים הפשוטים שלנו, בלי שתהיה לנו השגה בכלל במה שאנו עושים.

המשל של הבעש"ט הק'

אך בכל זאת נתבונן קצת במה שגילו לנו הצדיקים, כי העבודה והתכלית של ראש השנה היא להמשיך שנה מתוקה, שנה מבורכת, שנחיה בה בגילוי את הקשר שבינינו להשי"ת. כמובן שזה כולל גם בני חיי ומוזני שנים הפועל יוצא מהקשר, אך **העיקר שהם הקשר עמו יתברך**, שזה הרצון והמטרה שלמענה בורא השי"ת את העולם, כדי שכלל ישראל יחיו את הקשר עמו בתוך העולם הגשמי. ולכן ביום זה שהוא ראשית והתחדשות הבריא, מוטל עלינו לעורר את רצונו ית' בקשר עמו, אשר ככל שנעורר יותר ביום זה את הרצון, וככל שנעלה חן לפניו ית' בעבודותינו ובתפילותינו, כך יתגלה עלינו הקשר בכל השנה, ביותר שפע, וביותר הרחבה ובתוקף בתוך העולם.

ולשם כך נתן לנו השי"ת את **מצות השופר**, שהיא עצה נפלאה לעורר הרצון שבתוכינו וכך לעורר עלינו את הרצון, כשהוא מעורר את השופר העליון שעליו נאמר 'וזהה ביום ההוא יתקע בשופר גדול', שכל ההארה והחיות של השנה תלוי בשופר זה.

וכמשל של הבעש"ט הק', שהיה בן מלך שגירשו אותו מארמון המלוכה של אביו, וכך הוא התגלגל בגלות שנים רבות, עד שכי"י התרחק מהארמון, שהוא שכח כבר את השפה של אביו, והבן רוצה כבר לחזור אל אביו המלך, אך כבר שכח את השפה, והוא מגיע לשומרי הארמון, והם לא מבנים את שפתו ומגרשים אותו. עד שכן המלך מצא עצה, והלך מתחת לארמון, ומתחת לחזר הפרטי של הוריו המלך והמלכה, והחל לצעוק שם בקולי קולות, וכל העבדים והשומרים רצו לגרשו, אך אביו שמע את הקול והכיר את קולו של בנו, ונוכר מבנו המתגעגע אליו, שזה עורר במלך רצון עמוק כזה, שהוא הווי הצידה את כל השומרים והשרים, ופנה מיד להכניס את בנו אליו.

וכן בקשר של יהודי להשי"ת, שכל יהודי

התקיעות אנו מתקשרים עם כוחו של שופר של מתן תורה ושופרו של משיח. כי כאשר אנו מגלים את החלק הטוב והקדוש שבנו ומגבירים אותו על הרע, אנו מעוררים את כוחו של השופר של מתן תורה, וכאשר אנו מתחזקים יותר ומבטלים את הרע לגמרי, אנו מעוררים את הכח של שופרו של משיח.

אברהם יצחק: שני העניינים האלו מזכירים קצת את המושג של אתכפאי ואתהפכא...

משפיע: נכון, ממש כך. התחלת העבודה היא קודם כל להכיר שיש בנו כח של קדושה, להתרחק מן הרע ולהדבק עם החלק הטוב והקדוש. זה הנקרא בספרים כח של אתכפאי, דהיינו לכפות את כח הרע שלא יוכל לשלוט על הטוב ולהעלים אותו. והמשך העבודה היא לבטל לגמרי את כח הרע, דהיינו כאשר האדם משתמש עם כל הכוחות הטבעיים והגשמיים שלו בשביל עבודת השם, נמצא שהוא מבטל את כח הרע לגמרי, כי הוא מגלה שאין בכלל כח רע בעולם, הכל נברא רק עבור כבוד שמו יתברך, הכח הזה הוא כוחו של שופר של משיח, שאמנם העניין הזה בשלימות תהיה בעת ביאת המשיח, אבל התחלת העבודה הזאת אנו עושים כהיום על ידי תקיעת השופר, שאנו מגלים ומבטאים בחזקה את כח הקדושה והרצון הפנימי שלנו אליו יתברך, ואנו חוזרים ומשגשגים במשך כל היום כולו שכל הבריא כולה יש לה רק מטרה אחת לגלות את כבודו יתברך, וכל כח ומציאות שבבריא נברא הכל עבור כבודו יתברך, זה הוא מעין כוחו של שופרו של משיח, וכמובן שזה עצמו מקרב ומחיש את ביאתו במהרה בימינו.

אברהם יצחק: זאת אומרת שבעת השופר אנחנו כבר עוסקים בעבודות הגדולות של הצדיקים שאחזו כבר במדרגה של אתהפכא...

משפיע: נכון, וזה לא רק בעת השופר, אלא זה בכלליות עניינו של הבעש"ט הק' ותלמידיו, לגלות שאין שום הסתרה בעולם! בכל הסתרה יכולים למצוא את הקב"ה! עם כל כח ועם כל נטיה גשמית יכולים לעבוד את השי"ת! זה נקודת העבודה בדרך הבעש"ט, וזה הוא ממש אורו של משיח שגילה הבעש"ט, כי הרי ביארנו עתה שהעניין הזה שייך לשופרו של משיח שהטוב ינצח לגמרי את הרע ויבטל את כחו לגמרי, והרע יהיה משמש ובטל אל הטוב. ועצם עניין זה הוא רחב ועמוק וצריך לשיחה נפרדת בכדי לבארו ולהסבירו, אבל לענייננו אנו צריכים לדעת שהשופר הוא זה שנותן לנו את הכח לכל השנה להגביר את חלק הפנימי שבנו ואת החלק הפנימי שבכל הבריא כולה, עד שיתקיים במהרה ותמלך אתה ה' אלקינו לבדך על כל מעשיך, במהרה בימינו אמן.

וגאל אותו ממאסרו והחזירו מגלותו. **משפיע:** נפלא מאוד. כל המשלים האלו מבטאים את העניין שדיברנו, כי הבן הזה שנתרחק כל כך ונשקע בעולם אחר לגמרי, בוודאי לא נשתנתה המציאות העצמית שלו, ובוודאי בפנימיות מציאותו הוא עדיין בנו של אביו המלך, אבל כל זה מוסתר ונעלם מאוד, כי בחיצוניות צורתו הוא לא נראה כבן מלך, וכך גם בדיבורו ומחשבותיו לא ניכר כלל שייכותו לאביו המלך - אבל הקול נשאר אותו קול! זאת אומרת שכאשר הוא מוציא מקרבו ולבו קול פשוט בלי מילים, הוא מגלה ומוציא מקרבו את החלק הפנימי שנשאר בקדושה. וזה הוא כוחו של השופר - לגלות את כח הקדושה ולדחות את כח הרע המסתיר עליו.

אברהם יצחק: זה בעצם הנקודה הידועה של שופר שכולם מזכירים, להוציא צעקה פנימית מעומק הלב.

משפיע: נכון. ועתה צריך להבין שמשך אותו העניין הוא בכל הבריא כולה! כי כמו שבכל נפש יש חלק קדושה הטמון ומסתתר בתוכו, כך בכל הבריא כולה יש חלקי הקדושה המחיים אותם, והם נסתרים ונעלמים עד כדי כך שהעולם נראה לנו כדבר נפרד וכמציאות לעצמה, וכאשר אנו עומדים להמליך את הקב"ה אנו צריכים לגלות את הקדושה הפנימית שבכל הבריא, וזה נעשה על ידי השופר, כי המלכת הקב"ה פירושו לזעוק ולגלות ולהבהיר שבכל דבר ובכל נברא יש חיות הבורא! בכל מקום ובכל מצב יש חיות אלקות! זה נקרא להמליך את הקב"ה, ולכן זה נעשה על ידי השופר כמו שאמרנו חז"ל "אמר לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם... ובמה, בשופר", זאת אומרת שעל ידי השופר אנו ממליכים את השי"ת, וזה נעשה על ידי שהשופר שמגלה את כח הפנימי שבנו ובכל הבריא כולה.

להגיע ל'אתהפכא'

אברהם יצחק: ומה בעצם אם כן הפעולה של השופר של מתן תורה ומשיח?

משפיע: הנקודה היא ששופר הוא תיקון הבריא! השופר הוא זה שמברר את חלקי הקדושה והטוב מתוך הרע, ונותנת כח לקדושה והטוב לשלוט ולהנהיג את העולם. וההתחלה של כח השופר היה במתן תורה שאז תקע הקב"ה בשופר וגילה את מציאותו בעולם, וגילה לנו את רצונו יתברך ואת הדרכים שבהם נוכל להדבק בו, זה הכח הראשון של השופר. והכח האחרון של השופר הוא שופרו של משיח שיבטל את הרע לגמרי וישליט את הטוב והקדושה לגמרי בעולם. והעבודה שלנו בכל ראש השנה היא לעשות את שני הפעולות הללו בתוך עצמינו! דהיינו שעל ידי

נסיעה לצדיק בראש השנה

מרב הטיירות והטירות אין לי טיפת ישוב דעת - האמנם עדיין כדאי הדבר? • למה דווקא ראש השנה? • למה שלא להתקשר במחשבה מרחוק?

שאלה:

שאלת רבים שהגיעה מכמה וכמה חסידים מכמה וכמה חצרות קודש:

מדי שנה בשנה כאשר מתקרב ובא ראש השנה, אזי מצד אחד שמח ומתרגש ויעלוז לבי שאני זוכה לנסוע ולהסתופף בצל הקודש של הצדיק, אבל מצד שני, כשאני רק חושב על הטורח העצום והקושי להיסחב עם הטף באוטובוסים ובהעדר אכסניות ראוי לשמה, זה כבר גוזל את מנוחת נפשי וישוב דעתי, וקל וחומר בעת החג עצמו, שאני מאבד ישוב דעתי לגמרי, עד שאני שואל את עצמי: מה לי ולצרה הזאת?

אם לא די בכך, הרי שלגודל הצפיפות וריבוי העם, כמעט שאי אפשר להרגיש מקרוב באור הצדיק, וכל הענין מסתכם בהסתופפות כללית בצילא קדישא, והלב מרגיש לפעמים שכבר היה עדיף להישאר בעירי ולחשוב מהצדיק, שאז כבר אהיה יותר אצל הצדיק...

אמנם מתאבק אני בעפר רגליהם של חסידים, ויודע אני שדבר יסודי מיסודי היהדות הוא לנסוע אל הצדיק בראש השנה, כי דווקא אצל ראש בני ישראל זוכים להארת האמונה ומלכות שמים לכל השנה, אבל מהרהר אני בלבי, האם לא עדיף היה שאתקשר עם הצדיק ממקומי ומעירי, לחיות עם הצדיק במחשבה גרידא, ותהיה ההתקשרות מספקת להאיר את האמונה בלבבי.

תשובה:

בראש ובראשונה יש לדעת, שלא דבר ריק הוא ולא לחינם אנו מוצאים שברוב רובם מתלמדי הבעש"ט הקדוש מצאנו חשיבות עצומה להסתופף בצל הקודש בראש השנה, והצדיקים אמרו על כך הפלות גדולות, ובוודאי מי יבוא בסוד קדושים.

ולכן ננסה מעט מזער להבין ולהתבונן מהי החשיבות המיוחדת להסתופף בצל הצדיק בראש השנה, להטעין כח ולהפיח רוח חיים בכל החסידים והישרים הזוכים לטרוח ולהזיע בעליה זו.

א. בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל

הנסיעה לצדיק ברוב עם בראש השנה, היא עצמה חלק מעבודת ההמלכה של ראש השנה. ועל כך אמר הכתוב "ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל".

כי כל עצמה של ההמלכה נעשית דווקא כשיש "עם", כידוע ש"אין מלך בלא עם", וכל רצונו יתברך הוא להיות "ה' אלקי ישראל מלך", ויכול להשרות שכינתו על קומה שלימה, וממילא נדרש הדבר שכנסת ישראל תעמיד עצמה כ"עם" אחד ומאוחד, כקומה שלימה, כשלימות אחת ומושלמת - אז הקב"ה מולך עליה.

וכדי שתהיה כאן קומה שלימה של "עם", נדרשים שני הדברים: קודם כל שיהיה "ראשי עם", להסתופף אצל הצדיק שהוא ה"ראש" של הקומה, כי אין לך אדם שאין לו ראש, וכל קומת האדם נמדדת קודם כל בפעולת הראש, ואם ח"ו אין ראש - אזי אין כאן שום קומה כלל, וכל האברים נעשים כפרטים ופרטים, ודווקא כאשר יש "ראש" המאיר לכל הקומה, אז הקומה היא

קומה שלימה.

אולם יחד עם זאת יש לזכור שהחברים עצמם מרכיבים יחד את הקומה, ולכן לא ייתכן להישאר בבית ולהתקשר עם הצדיק, יען לא פחות מאשר צריכים להסתופף בצל הצדיק, צריכים להסתופף בצל החברים (וזאת מלבד הטעם שנאמר להלן).

ב. כגודל האחדות - גודל הביטול, כגודל הביטול - גודל ההמלכה

הבה נעמיק: למה באמת נדרשים אנו להיות כקומה שלימה בעת ההמלכה?

התשובה היא, שהאיש הפרטי חי את עצמו ואת ישותו, לעומת האיש הציבורי שכולל את עצמו עם קומת כנסת ישראל בכלל, ועם קומת הנשמות אשר בצל רבו בפרט, הרי הוא אינו אדם לעצמו, הוא בטל ונכלל בהש"ת. הוא לא בולט לעצמו כלום. כל כולו אחד מן הכלל הגדול.

ובכן, מהי עבודת ראש השנה? המלכת השי"ת עלינו והתבטלותנו אליו. שנהיה לגמרי עבדים אליו יתברך, בלא שום שויר עצמי. אם כן אפוא, עבודה זו צריכה להיעשות מתוך הכלל, מתוך הקומה השלימה, ובלא ישות עצמית.

כי כל ענין ההתאחדות והקומה השלימה, אפשרי אך ורק מכח זה שיש לנו נשמות קדושות. כי אליבא דאמת, הגוי איננו יכול להתאחד באמת עם חבריו, יען כי נפרדים הם בני נפרדים, ותמיד יהיו סיבות אגואיסטיות שלא לעזור לחבריו. ורק יהודי שהוא חלק אלוך ממעל ממש, והצדיק מאיר בו דבר זה שהוא חלק אלוך ממעל ממש, וגם שאר כל ישראל חלקי אלוך ממעל ממש - רק להם יאתה ההתאחדות והקומה השלימה. ממילא האחדות היא היא הסמל של התבטלותנו והעדר מציאותנו הנפרדת, כי רק מלכות השי"ת שורה עלינו.

ואז אפשר לזכות לגילוי מלכותו יתברך, כי כאשר כל ישראל מאוחדים כאחד, והם מציאות כללית אחת, ואינם נפרדים לעצמם, הרי הם מציאות של ביטול למלכותו יתברך, אזי זוכים להתגלות המלכות והכרת היחוד בהש"ת. כי כגודל הביטול - כך גודל התגלות השי"ת.

ג. זכרונות - להיות חלק מן הכלל

לאחר שלמדנו שענין הנסיעה לצדיק הוא מעיקרי עבודת ראש השנה, מבחינת 'מלכות', נעבור ללמוד ולהבין שגם בחינת 'זכרונות' ו'עלה זכרונכם לטובה' דורשת נסיעה לצדיק.

כמבואר בזהר הקדוש לגבי האשה השונמית שאמרה בראש השנה "בתוך עמי אנכי יושבת", וביאר הזהר הקדוש שכוונתה היתה שלא להיות מציאות עצמאית, כי כאשר האדם הוא מציאות בפני עצמו הרי הוא ח"ו עלול לעורר קטרוגים ומדנים. אבל כשהוא נכלל בכל כלל ישראל "בתוך עמי", אז הוא זוכה לרחמים.

ויש לדעת שאין הכוונה רק שהעושה עצמו למציאות עצמאית מעורר דינים, אלא מידה טובה מרובה,

שהכולל עצמו עם הכולל, ממשיך ומעורר עליו רחמים. כי זאת להבין, שמאותה סיבה שמשפט הפרט מעורר דין, כי מסתכלים עליו בנפרד ומי יצדק לפניו יתברך בדין, הרי שמאותה סיבה משפט הכלל מעורר רחמים, כי הקב"ה רואה את כל עמו ונחלתו כאחד, ומטבע התמונה הכללית והשלימותית שלא רק שלא מעוררת דקדוקים פרטיים, אלא אף מעוררת התפעלות עצומה וקורת רוח, וממילא מעוררת רחמים.

ולכן נאמר ש"דורו של אחאב יורדין למלחמה ונוצחין", ואף שלכאורה היו המה דור שפל מאוד, אך כח האחדות ממשיך ומעורר חסידים ממקור גבוה ביותר.

וכמו שרביה"ק הר"א מליזענסק זי"ע מבאר, שהמבקש לשוב בתשובה יתחבר עם השי"ת כחלק מן הכלל, ולא כפרט, ועל ידי זה זוכה לרחמים וכן וחסד, כי בעולם הגבוה שבו כלל ישראל הוא כלל ועדיין לא נפרד לפרטים, אין שום פגם, וכל כולו טוב. ולכן אומרים לפני כל מצוה "בשם כל ישראל", כדי להתחבר לעולם המאוחד של "כל ישראל" כאחד.

וכל זה רק מצד התאספות והתקבצות ציבור החסידים, וכל שכן מצד ההתקבצות בצל הצדיק, שאין כאן המקום להביא ריבוי המקורות שהצדיק ממתיק את הדינים וממשיך רחמים על כל הבאים להסתופף אצלו (והדברים כבר מופיעים ברמב"ן פרשת יתרו), הרי פשוט שגם מצד 'זכרונות' חשובה היא הנסיעה לצדיק עד אין קץ.

וכך גם בעבודת השופרות, שמצאנו בקבלת התורה שהכל נעשה על ידי הצדיק - משה רבינו, ועל ידי התאספות כלל ישראל - "ויחן שם ישראל כנגד ההר", הרי שגם ענין השופר נעשה דווקא בצילו של צדיק ובקיבוץ של ישראל. ועל כל פנים נתגלה לנו מעט מהענין המקובל בחצרות חסידים בחשיבות ההתאספות בצל הצדיק בראש השנה.

ד. המאמץ מחבר יותר

לסיום יש לציין, שבכלל, עבודת ראש השנה היא כידוע, שהשפע האלקי של כל השנה כבר מצטמצם כולו בתוך ראש השנה, ויש לחיות בזה היום עם האמונה בהש"ת, להחיות את כל השנה שתהיה מתוך האמונה הנכונה.

ומסיבה זו עצמה גם צריכים להיות אצל הצדיק, שהוא ה'ראש', שבכח אור האמונה שמכניס הצדיק אפשר לחיות את האמונה בכל האיברים - החסידים, בכל השנה.

ולגבי ענין הטיירות והטירות יש לדעת, שאדרבה, על ידי מאמצים והשתוקקות לכל ענין קדוש, מתחברים ביתר שאת אל הענין. ולכן כיון שאתה טורח בדבר ומתאמץ להגיע אל הצדיק ואל ההתקבצות, הרי שאותה טירחה מחברת אותך ביתר שאת אל הקדושה העליונה של נסיעה זו, ואף אם בלבך ומוחך אינך מיושב לקלוט זאת, הרי שבעומק לבך בוודאי נקלט האור, הלא הוא אור האמונה והביטול והתגלות מלכות השי"ת.

בהצלחה ובסיעתא דשמיא!

אותה טירחה מחברת אותך ביתר שאת אל הקדושה העליונה, ואף אם בלבך ומוחך אינך מיושב לקלוט זאת, הרי שבעומק לבך בוודאי נקלט האור

ראש השנה שחל בשבת

מה הטעם הפנימי שאין תוקעין בשופר בראש השנה שחל להיות בשבת? ולמה בבית המקדש כן תקעו? מתי נעשה התיקונים של תקיעת שופר כשחל בשבת? מה המעלה העצומה בשנה כזו יותר משאר השנים?

ונכתבים בספר החיים.

זהו גודל נוראות מצוות תקיעת שופר, שמצוה זו הוא המוציא את העולם מהתווה אל התיקון, ממות לחיים, ורק על ידי מצוה זו יש קיום לעולם, באשר מצוה זו מאיר אור פני מלך חיים ומסיר ההסתר, ומגלה אור אלוקותו ית' בכל מקום ובכל פינה שבועלם, וכתב הארז"ל שזה הסוד מה שעל פי טבע כאשר תוקעים בשופר מתאדמים פני התוקע, כי הוא השתלשלות מהארת הפנים העליונים המאיר ומתגלה על ידי תקיעת השופר, (זה גם נרמז בשם "שופר" שהוא מלשון "שופרה דיעקב").

אמנם כל ההסתר וההעלם שבעולם הוא רק בימות החול, אבל גבי שבת אמר הכתוב "ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו", ודרשו חז"ל (בראשית רבה, פרשה יא) 'ברכו באור פניו של אדם, קדשו באור פניו של אדם, אינו דומה מאור פניו של אדם בימות החול, כמו שהוא דומה בשבת', שבשבת מאיר ומתגלה אור הפנים העליונים, ועד שבהשתלשלות מאיר ומבהיק אור פניו של אדם גם מבלי שיתאמר בתקיעה. וכדאיתא מהארז"ל שכל חטא אדם הראשון נגרם באשר לא המתין לשבת, אבל בשבת לא היה הנחש יכול להתגבר עליו, והעץ הדעת עצמו היה נכלל לגמרי בבחינת הטוב, והיה סר הרע מהעולם.

ולכן כשראש השנה חל בשבת, הרי מחמת קדושת השבת מאיר ומתגלה הפנים העליונים, ושוב אין ביכולת ההסתר והדינים של האדם להתגבר, ונמתקים מיניה וביה מחמת קדושת השבת, גם מבליעדי קול השופר.

ובספד"ק איתא שעיקר פנימיות קול השופר הוא התעוררות הנפשיות ונשמת האדם שבו יבוא בכח קול השופר, וכמשי"כ הרמב"ם שקול השופר רמז בו 'עורו' ישנים משינתכם, כי קול הפשוט של השופר הוא השפה החודר למעמקי הלב ומעמקי הנפש ומעורר ומגלה את נשמת האדם הנעלם בפנימיותו, (וכמו שהארנו במאמרים הקודמים), ואשר בכח הנשמה יוכל להתגבר על הנחש והיצר הרע וכל מחשכי העולם, (ונשמת האדם עצמו הוא סוד השתלשלות הארת הפנים העליונים, ולכן לעומת המת שפניו מורקות, הרי האדם הרי נשמתו פועמת בקרבו, פניו מאירים).

זהו עיקר עבודת יום ראש השנה להמשיך את החיים העליונים בעולם, שהאדם בכח הינשמת חיים' שבקרבו יכול להאיר את כל העולם ולהמשיך חיות בכלום, ולהותות כולם אל הטוב, עד שיועיד כל פעול כי יציר כל יציר כי אתה יצירתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך, ומלכותו בכל משלה.

והנה שבת הוא יומא דנשמתא, והוא היום שבו האדם זוכה לנשמה יתירה, ונשמתו מאירה יותר ויותר מכל מה שיוכל להגיע על ידי כל עבודתו בימות החול, ולכן כשראש השנה חל להיות בשבת, הרי טרם יקראו בקול שופר, ואני אענה בגילוי אור הנשמה, וטועמיה חיים זכו, יותר ויותר מה שאפשר להגיע על ידי קול השופר כשחל בחול, כי 'מאי שבת? שמא דקב"ה, שמא דאיהי שלים מכל סטרוהי', וביום זה כל הגשמיות וכל עניי העולם נכלל בקדושה, וכולם ישמחו ויעלו במלכותו יתברך ויתעלה.

שמור זכור (-) השניה וההתעוררות בדבור אחד

זה מה שמצינו בשבת "זכור ושמור בדבור אחד נאמרו", כי הנה 'זכור' הוא בחינת גילוי והתגלות אור אלוקותו, לעומת 'שמור' שהוא

ידי קדושת השבת. ורמזו צדיקים שתקעו בחדש שופר נוטריקון שבת, שכל כוח השופר נמצא בעצם קדושת השבת. ולא עוד אלא מה שמתעורר על ידי חדרת קול השופר, מתעורר בשבת באופן של עונג ושמחה, ובשבת המלכות וההמלכה שאנו ממליכים את השי"ת בראש השנה, הוא בבחינת "ששמו במלכותך שומרי שבת וקוראי עונג", שבו יבוא מתוך שמחה, ע"י עצם שמירת השבת וה"להתענג בתענוגים" שבה.

וכידוע העובדא שהרה"ק רבי שלום מקאמינקא ז"ע ישב על יד הרה"ק ה"ש"ר שלום" מבעלזא ז"ע בעת סעודת שבת שבו חל ראש השנה, וכאשר הרה"ק מבעלזא ז"ע נטל מה"ש"שולנט" (- חמין) שהטמינו לשבת קודש, וקודם שהכניסו לפיו נפח עליה כדרך שנופחין על מאכל חם, הזדעזע הרה"ק מקאמינקא ז"ע מרוב התרגשות באומרו: שהנה זה הרגיש שבנפיה זו כיוון הרה"ק מבעלזא ז"ע את הסודות והרוזין דרזין של תקיעת שופר. והיינו שבתוך החמין של שבת, בתוך העונג שבת מאיר ובא האור של תקיעת שופר, וכדמיתאמרי משם הרה"ק רבי וואר מפרימישלאן ז"ע (עין "מרא דשמעתא" משם הרה"ק רבי איציקל מפעשעווארסק ז"ע שאמר משמו, וייעין "רזא דשבת" מהרה"ק מהר"א מקרעשניץ ז"ע) שהפליג ואמר שלכן אין תוקעים בשופר בשבת, כי אותם מלאכים הממונים להעלות את קול השופר למעלה, הם עצמם המלאכים הממונים לשמור על ה"ששולנט" (- חמין) של שבת שתתבשל היטב ולא תתקלקל, והרי אין מלאך אחד יכול לעשות שני שליחויות....

ואכן את אותם המעלות העצומות שמצינו בקול השופר, שהוא המעורר לתשובה, והוא המבטל כל דין ומכרית כל מריע, הנה אותם מעלות מצינו בשבת קודש, וכמו שדרשו דורשי רשומות ששבת נוטריקון שבת בו תשוב, 'ושבת' אותיות 'תשוב', שבשבת מתעורר כח התשובה ביותר, וכמו שאמרו חז"ל (שבת קיח): 'כל המשמר שבת כהלכתו אפי' עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו', וכמו"כ מצינו שבשבת 'כל דינין מתעברין מיניה' ו'לית שולטנא אחרא בכולהו עלמין', ואפי' הגיהנם שובת בו ואין שטן ואין פגע רע.

אור פניו של האדם

ופנימיות הענין מבואר בספד"ק כי הנה הכתוב אומר "אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון", וכתב הארז"ל שעל ידי תקיעת שופר מתעורר ומאיר הארת פנים העליונים, שבוה נמתקים כל הדינים והגבורות, שלעומת 'עולם' שהוא מלשון העלם והסתר, שבעולם אור אלוקותו נסתר ונעלם, ואשר לכן היה ביכולת הנחש להתגבר מיד בתחילת ימות עולם להסית ולהטא את אדם וחוה, וגבורי הדינים עד שהאדם נגרש מגן עדן, ונגזר עליו ועל כל זרעיו מיתה, ואשר דינים וגבורות אלו מתעוררים בכל ראש השנה יום הרת ובריאת העולם, היום אשר ההעלם וההסתר שבעולם גבר עד שחטא ונטרד האדם, אמנם בזה היום נתן ה' לנו את מצוות תקיעת שופר, אשר על ידי מצוה זו יאר ה' פניו אלינו ויוסר המסתר, ונוכל להכיר באמיתות אלוקותו, ולהתגבר על רוע יצרנו, ונראה עין בעין אור אלוקותו, ויתגלה רחמנותו וטובו וחסדו בעולם ועד שימתקו כל הדינים.

וזה מה שאמרו שבראש השנה ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, וספרי מתים הוא ההסתר בעולם שאין מאיר בו אור הפנים, וכמת שפניו מורקות, אבל על ידי קול השופר י'ה' באור פניך יהלכון, ונמשך לנו אור פני מלך חיים, ואנו נזכרין

כשראש השנה חל להיות בשבת, תיקנו חז"ל שאין תוקעין בשופר, מהטעם, שהכל חייבין בתקיעת שופר, ואין הכל בקיאין בתקיעת שופר, גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ד' אמות ברה"ר, (ראש השנה כט), ודעת רבי חמא בר חנינא שלפינן מקרא, כתוב אחד אומר (ויקרא כג-כד) "שבטון זכרון תרועה", וכתוב אחד אומר (במדבר כט, א) "יום תרועה יהיה לכם" לא קשיא כאן ביו"ט שחל להיות בשבת, כאן ביום טוב שחל להיות בחול, אלא שבגמ' דחו שיטה זו, אבל בתלמוד ירושלמי (ר"ה פ"ד ה"א) נקטו הלכה כשיטה זו, ומצינו דעות בראשונים האם זה לימוד ממש, ולדעת הירושלמי מן התורה אין תוקעין בגבולין בשבת, או שזהו אסמכתא בעלמא, וגם לדעת הירושלמי רק מדרבנן אין תוקעין בשבת).

ומאיה טעם שיהיה, צריך באמת להבין זאת, כיצד אמנם יתכן הדבר שנתחיל את השנה בלי תקיעת שופר? ואמנם שייך להסביר בטעם זה או אחר כי אנו פטורים מהמצוה המעשית של תקיעת שופר, אך מה יאמר ה' והתעוררות הפנימית שתקיעת שופר פועלת למעלה ולמטה, אשר אין זה רק כתוספת והידור על פשטות המצוה, אלא זה ענין יסודי וחלק ממהות המצוה, (וכמו שרבינו הרמב"ם הכניס בתוך הלכותיו שלא כדרכו בלשון קדשו יאע"פ שתקיעת שופר גזירת הכתוב הוא, רמז בו לאמור עורו ישנים משינתכם, ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וכן עיריבוב השטן הוא חלק יסודי במצוות תקיעת שופר, עד שפניו זה תקנו חכמים לישנות ולקיים מצוות תקיעת שופר פעמיים באהבה, וכמו שביארנו בארוכה במאמרים הקודמים על ענין השופר), **וכיצד נזכר אנו כן בשבת לכל מה שהשופר צריך לפעול למעלה ולמטה, כשאין לנו את השופר עצמו?** (וגם על פי סודן של דברים צריך להבין הרי השופר הוא המעורר את הספירות העליונות מהשנה והדורמנטא, בסוד (תהלים מד, כד) "עורה למה תישן ה'", וממשיך למעלה כביכול מוחין דפנים, ובכח זה נמשך חיות ושפע חדש בכל העולמות, והעולם נברא מחדש, וכל הנבראים יוצאים מבחינת מיתה לבחינת חיים, ובשבת שאין תוקעים בשופר אין יתווה כל התיקון הנפלא הזה?).

ואמנם ברור כי לא שייך שנפסיד מאומה מקיום תקנת חז"ל שלא לתקוע, כי כל דבריהם כגחלי אש ושרשם בגבוי מרומים אשר בשנה כזו צריך להיות התיקון דווקא באופן כזה, ללא השופר. (ויעיין תוס' [ד"ה שאין תוקעין] בשם בה"ג על מה דאיתא בגמ' [ר"ה טז]: 'כל שנה שאין תוקעין בתחילתה מריעין לה בסופה, מ"ס דלא איערבב שטן', שכתבו חז"ל לאו דמיקלע בשבתא, [-] שאינו אמור כשחל ראש השנה בשבת) אלא דאיתלייד אונסא [-] שאירע סיבה, ונאנס ולא תקעו בשופר? ולא מביעיא לדעת הירושלמי שהוא דאורייתא, אלא גם אם חז"ל תיקנו זאת, דבר ברור שלא שייך שדבריהם ז"ל יביאו להפסד וצרה כל שהיא, רח"ל. ולא עוד אלא ששמאצא כמה ביטויי קודש מהצדיקים ומספד"ק, כי יש מעלה יתירה דווקא בשנה כזו, שאין תוקעים בפועל, וכמו המימרא שמואב מהרה"ק מבאריטשוב ז"ע **כי בשנה כזו מונבחים אנו ליכתב לשנה טובה**, שהרי אסור לכתוב בשבת, והקב"ה מקיים כל התורה כולה, ורק הגזירות לטובה מותר לכתוב מדין פיקוח נפש, אך גזירות הרעות אינן יכולות ליכתב בשנה כזו. וביטוי אחר מצאנו כי בשנה כזו, השי"ת בעצמו הוא התוקע ללא התערבות מלאכת בשר ודם באמצע, שתקיעות אלו הן בוודאי הרבה יותר נעלות וטובות לנו.

אמנם צריך לעמוד על ביאור כל אלו הדברים, מהו הפנימיות בכל זה? ולמה מן התורה יש תקיעות בשבת, ורק רבנן הם שגזרו שלא לתקוע? ובעיקר, כיצד צריכה להיות התקיעות בנפשנו, ללא התקיעה בפועל, ומה צריכה להיות הנחשמה שלנו בשנה כזו, כשמשיימים קריאת התורה, ופונים מיד לתפילת מוסף ללא תקיעת השופר?

תקיעות של עונג שבת

אמנם איתא מצדיקים ז"ע דבר נורא שקדושת השבת גדולה מאוד, ועד שכל הדברים הנוראים הנפעלים על ידי קול השופר המעורר את פנימיות נשמות ישראל לשוב אל ה', והמערבב את השטן, ומכרית כל מריע ושובר את כל המחיצות של ברזל שבינינו לאבינו שבשמים, ועד שכביכול הקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים, ואנו נכתבים ונחתמים בספרן של צדיקים גמורים, הנה כל המראה הגדול הזה מתעורר ממילא על

רשפיה / כללי וחצי קודש ממאורי החסידות

'אונס רחמנא פטריה' כי הקב"ה עושה בשבילו. וזהו 'יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת' השי"ת נעשה בעל תוקע בשביל ישראל ע"י כל הכוונות המיוחדים בהם, ויעלה זכרונם לטובה.

הרה"ק ר' שמחה בונם מפאשיסחא ז"ע (שי"ת שריף קודש ר"ה כח)

המשך

מלשון המתנה, שהוא כאשר האור נסתר, והאדם צריך להתחזק באמונתו, ולהמתין לישועת ה'. ולכן איתא בזה"ק 'זכור לדכורא - ושמור לנוקבא', וכידוע 'איהו אמת - ואיהו אמונה', שעיקר כח הנקבה הוא באמונה להתחזק גם בשעת ההסתר והחושך, ועי"ז תמשך את ישועת ה' ותגלה אמתיות אלוהותו יתברך שהוא בחי' הזכר, (וכמו שמצינו 'דרכו של איש - אמת, לחור אחר האשה - אמונה, שע"י הויה ערב' - שהוא ההסתר, יימשך הידיה בוקר' - שהוא הגילוי).

וזהו ענין הדין וההסתר והדורמיטא המתעורר בראש השנה, שבעומק הוא כל כולו לתכלית הטוב, כי בכדי לזכות לדבקות באמתיות אלוהיות יתברך, אי אפשר רק על ידי האמונה, כי לית מחשבה תפוסת ביה, ולכן דווקא בשעת ההסתר כאשר האדם צריך להתחזק באמונתו, הוא הזמן לקנות דבקות אמת בהש"ת, וכל הגילוי ואור הפנים הנמשך בשעת ההתעוררות מהדורמיטא, הוא תוצאה של האמונה שהתחזק והתדבק בעצם אור אלוהותו יתברך בשעת ההסתר.

ולכן ראש השנה בו הוא השינה והדורמיטא, וכשם 'שנה' שהוא מלשון שינה, אע"פ שבתורה נקרא יום זה בשם 'יום תרועה' שהוא מלשון התעוררות, ואם כן איך זה שבוה היום יש שינה? אמנם באמת ההתעוררות גופא הוא תוצאה מהשינה, כי אי אפשר להתעורר אלא מתוך שינה, (וכענין שאמרו 'זכרונו מכלל שבו לשכחו'), כי ההתחזקות שבשעת השינה הוא האופן שבו האדם קונה כח קניני האורה שבהתעוררות. (וזהו סוד 'ספרי חיים וספרי מות' פתחים לפני, 'לפני דייקא שגם ספרי מות הם 'לפני' - כבוד הפנים, כי האמונה וההתחזקות הנגזרים בעיניים, הוא עיקר גזירת וחציבת המוחין דפנים ממחצב ושושנים, והם המזכירים והכותבים אותו בספר החיים בשעת ההתעוררות והגילוי).

והנה בדרך כלל בבריתו של עולם 'השמור והזכור' שהוא 'החושך והאור' אינם באים כאחד, ויש הבדלה ונסירה ביניהם, כי רק כאשר החושך הוא חושך בא אור, ואז זה 'ביא את האדם להתחזק באמונה, (שואו בעצם נסירת וחציבת אור האמונה מעומק נשמתו), אבל אם בשעת החושך ירגיש את האור, אז יימשך אחר (אחורי) החיצוניות האור, ולא ידע ולא יבין להעמיק ולהשכיל בדבקות האמונה הפנימית, ובעצם יישאר בחושך ללא אור האמת. כי רק כאשר האדם מוצא עצמו בתוך צרה, זה יביאהו לצעוק אל ה' באמונה גדולה, אבל כאשר הכל הולך כשורה, טבע האדם להמשיך אחר חיצוניות הטובה, שהוא רק בחינת אחוריים כלפי גילוי אור אלוהותו יתברך, ולכן מוכרח האדם לבחינת חשוך בכדי להגיע לנהורא.

אבל בשבת האדם זוכה למדרגה אלוהית, עד ש'זכור ושמור' דיבור אחד נאמר, שהאדם יכול לזכות שיהא לו הכרה עמוקה באור האמונה גם בשעה שמאיר לו, עד שיכולים להשתמש בשניהם כאחד, וכסוד הכתוב 'כחשיכה כאורה', שיש שני כפיין הדמיון, שלא רק החושך מאיר כמו האור, אלא גם האור הוא כמו החושך, שגם בשעת האור הוא בהתחזקות ודבקות פנימי כמו בשעת החושך, ולכן בשבת הדורמיטא עצמו כבר מאיר, וכסוד אמרם 'שינה בשבת תענוג', שאין הדורמיטא צריך להיות במצב של חושך, אלא כבר בשעת השינה מרגיש התענוג האלוהי ואור האמונה העמוקה המאיר בו.

וקצת משל שנוכל להבדיל בין השינה והדורמיטא בראש השנה לשינה והדורמיטא כשחל בשבת. שבראש השנה הוא כאדם חולה רח"ל שמרדמים ומנשמים אותו, שהוא תרדימה והסתר גדול רח"ל, וצריך הוא לרחמים רבים שיקום משנתו, ולעומת זה בשבת הוא כמו תרדימה האדם הבריא לצבור כל חיים המחרת, שבעשת שכיבתו הוא כבר רואה בעיניו את רעננות כוחותיו בחמלת ה' עליו ביום המחר שיבוא.

ולכן בשבת הדורמיטא וההתעוררות יבוא כאחד, בבחי' זכור ושמור דיבור אחד נאמר, ואין צורך לקול שופר מיוחד להתעוררות, אלא הוא 'זכרון תרועה' שבשעת השינה כבר נזכר ומאיר אור ההתעוררות, (ולפי"ז שז' לומר, שבשבת אפשר - גם בשחית ומוסף - לכוון כוונת התקיעות וכוונת המשכת מוחין דפנים כבר בברכה ראשונה של העמידה, בתיבות 'מלך עוזר ומושיע ומגן', תיכף אחר כוונת הדורמיטא שב'באהבה', [מעין מה שסידר הרש"ש בערבית ומנחה כשאין תקיעת שופר בפועל, לכוון ארמזי התקיעות ב"מלך עוזר ומושיע ומגן", אלא שבניין דין אי בשחית ומוסף הכוונה הם תמורת התקיעות ממש, ואינם רק רמזים בעלמא כמו בערבית ומנחה, ואכמ"ל], כי הוא בבחינת 'זכור ושמור' דיבור אחד נאמר, ובתפילה עצמו כלול ההמתקה. וכשחל בימות החול איתא במשנה [רי"ה לב] 'שהשני מתקיע' - [שהש"ש של מוסף תוקע], כי ההסתר והגילוי הם שני מדרגות הבאים זה אחר זה, ורק 'השני' - שהוא כאשר יצא מההסתר זוכה למדרגה השניה אז תוקע, מה שאין כן הראשון עדיין בהכרח

נמצא בתוך ההסתר, ורק באמונה יאמין, אבל בשבת הוא בבחינת 'אני ראשון ואני אחרון, ושני המדרגות 'זכור ושמור' באים כאחד, לכן בשחית עצמו כבר מאיר האור של תקיעת שופר).

נעימת מלכויות זכרונות שופרות

והנה אמרו חז"ל 'אמר הקב"ה אמרו לפני מלכויות זכרונות שופרות ברי", מלכויות כדי שתמלכנו עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני טובה, ובמה? בשופר', והיינו שכל הכח להמליכו ולהיזכר לפניו הוא בכח קול השופר, כי מבלעדי קול השופר אי חומר האדם מסתיר על נשמתו וקשה לו לקבל עול מלכות שמים ולזכור את השש"ת אשר בזה תלוי הלהיזכר לפניו יתברך, אבל בשבת יש הזדככות החומר, והנשמה מאירה וגם מבלעדי קול השופר יכול האדם לקבל עול מלכות שמים.

וכדאיתא בתיקוני הזהר ש'בראשית' אתון 'ירא שבת', שבשבת נופל מורא שמים על כל אחד, וכמו שאיתא בירושלמי, שבשבת אפילו עם הארץ אימת שבת עליו, וממילא בשבת אפשר לכל אחד לקיים 'שום תשרים עלך מלך' - שתיא אימתו עליו. וכן שבת הוא 'זכרון למעשה בראשית' - שבכל הבריאה נמשך זכירה, וממילא אנו נזכרים לטובה לפניו יתברך, וכמו שמצינו שביום השבת מקריבים שני כבשים, ואין קרבן חטאת, כי כנסת ישראל בן זוגך ורביה שלום, (לשון הרמב"ם פ' פיתוח) ויש זכירה וייחוד עצמי בין ישראל לאביהם שושנים.

ומעתה כשחל ראש השנה בשבת, אזי באמירת סדר מלכויות זכרונות שופרות, כבר מאיר אור וחיות נפלאה, ואם בימות החול צריכים לתקיעת שופר בכדי שהמלכויות זכרונות שופרות בוא יבוא מתוך חיות ופנימיות, הרי לעומת זה בשבת בעצם האמירה מאיר אור וחיות עצום, שהרי בתפילת שבת עצמם יש אור מיוחד, כדאיתא מהארז"ל 'שהתפלל בשבת בנעימה מיוחדת, ואשר מזה נמשך מנהגו של ישראל שתפילות השבת הוא בקול נעים וערב יותר מימות החול, וממילא בשבת אזי אמירת סדר מלכויות זכרונות שופרות עצמה כבר מלאים באור וחיות ונשמה.

ה

שמה יעבידנו ארבע אמות ברשות הרבים

ואמנם בשבת צריכים שאור הפנים וחיות הנשמה יאירו לנו דווקא שלא על ידי מעשה התקיעה בשופר, כי כל המהות של קדושת השבת הוא בחי' 'שוב', שהאדם מבטל עצמו לגמרי בפני השש"ת, ואינו פועל כלום, באשר ביום זה יש התגלות כבודו יתברך, ואין שום מקום העליין דא יחידו של עולם, ולהביאו אל ממעשה המלאכה, כי ביום זה אין מקום לשום פעולה, אחר שמאיר ומתגלה שלמותו יתברך אשר לא יחסר כל בו.

וזהו פנימיות הגזירה דשמה יעבידנו ארבע אמות ברה"ק, שאם יתקע בשופר ביום זה, ויעשה פעולה להמשיך שפע אור וחיות בעולם, יכול יד יפועלו וז עצמה להרחיק ולנתק גם את עצמו וגם את השפע ממקור העליין דא יחידו של עולם, ולהביאו אל הקליפה ויעורר על עצמו ועל כל העולם כולו ח"ו עברה וזעם, וזהו ענין 'גזירה' - שהוא מלשון חיתוך ונסירה, אלא שהוא גזירה לא טובה, שמנתקת מבחינת האחדות והייחוד שהוא מקור הטוב, ויעבידנו - מלשון עברה וזעם, ארבע אמות ברשות הרבים - דא טורא דפרודא, מקום משכן הקליפות הנפרדים, והם ח"ו ינקו מהקדושה, נמצא מוציא ח"ו מקודש לחול.

אמנם כל 'גזירה' זו הוא דווקא למי שאינו בקי, כי כשאדם עומק במעשה מצוה באמתיות, אזי העשייה זכה, עד שאין בזה משום נפרדות מהשש"ת, כי 'מצוה' הוא צוואת ויחוד, והמעשה עצמו הוא מתוך צוואת וייחוד בהשש"ת ואין בו ח"ו ישות ונפרדות, ומעשה כזה אינו מלאכה כלל, וזה שרמזו בהם שאמרו התקיעת שופר חכמה ואינו מלאכה, כי באשר על ידי התקיעה מתגלה ומאיר אור הנשמה הרי הוא בצוואת חדא ודבקות גמור בהשש"ת ולכלול בחכמה העליונה שהוא בחי' 'אין', וגם מעשיו אינם תופסים מציאות יש לעצמם.

אבל מי שאינו בקי, יכול להתכוון גם במעשה המצוה לישות ונפרדות, להמשיך טובה גשמתית וחומרית על ידי מעשה המצוה להיות מהכלביק צווחין בה הב, ואז ח"ו יכול להיות ניקבה, אבל בבית המקדש כהנים וזריזים ואין חשש שיתנתקו מהמקור, אלא יקיימו המצוה לשם שמים בצוואת ודבקות גמור, וגם השפע ימשיכו לצורך צורך גבוה לכבוד השכינה הקדושה שבתחתונים, ודביקה ומתאחדת לגמרי באחדותו כמו בעליונים.

תקיעת שופר כעבודת הקרבות

אמנם בבית המקדש הוצרכו בדווקא לתקוע גם כשחל בשבת, וכמו שדרש רשב"י בירושלמי (שם), שפסוק 'יום תרועה יהיה לכם' נאמר בפרשת פינחס בסמיכות לפסוק 'והקרבנות', ללמד שבמקום שהקרבנות קרבים, צריכים ליום תרועה' דהיינו תקיעת שופר, ואינו די בזכרון תרועה. והענין בזה, (שורש הדברים מבואר בספח"ק 'עבודת ישראל'), כי הנה כתב הארז"ל 'שהעולמות נחלקים לשנים; פנימיות העולמות, וחיצוניות העולמות, והיחידוש בקרבנות שהיו בזמן שבית המקדש קיים, שפעלו גילוי אלוהי גם בחיצוניות העולמות, עד שנגלה כבוד ה' וראו כל עמי הארץ, מה שאין כן בזמננו' אע"פ שיש לנו עבודת התפילה שבמקום הקרבנות, אבל תפילה הוא 'עבודה שבלב', לכן הוא פועל רק התגלות אלוהי פנימי, הניכר ונגש בלבבות בני ישראל ומאיר על פניהם, אבל גויי הארץ טח עיניהם מראות ושורים בחשיכה.

ולא עוד אלא שגם קדושת שבת והעליות העצומות שבה הוא בפנימיות העולמות, ואות היא ביני ובין בני ישראל, ולא נתתו לגויי הארצות, ובמנותחו לא ישיכנו ערלים, אבל תקיעת שופר כוחו גדול ונורא עד שפועל תיקון גם בחיצוניות העולמות, וכמו הקרבנות עצמם, וזהו עומק דברי המדרש תהילים על הפסוק (תהילים ק"ח) 'פנה אל תפילת הערער, ולא בזה את תפלתם, תכתב זאת לדור אחרון, ועם נבוא יהלל ק-ה'. שבאור כלפי מי נאמר פסוק זה: 'כלפי דורות האחרונים, שאין להם לא כהן ולא מזבח ולא בית המקדש, ואין מי שיכפר בעדם, ולא נשתיר להם אלא תפילה אחת שמתפללין לפני בראש השנה וביום הכיפורים, הוי, ולא בזה את תפלתם', דהיינו שהתפילה של ראש השנה הוא מעין העבודה של בית המקדש עצמו, ומבואר בספח"ק 'שהמעלה בתפילת ראש השנה, כי הוא בא בצירוף קול השופר הפועל תיקון וגילוי אלוהי עד לחיצוניות העולמות, מעין הקרבנות בבית המקדש.

ולכן בכדי לפעול ההמתקה וגילוי אלוהותו עד לחיצוניות העולמות, וימשך לנו שנה טובה בגילוי אלוהותו עד לחיצוניות ממש, אין די בקדושת שבת המביא רק אמירה פנימי, וצריכים למעשה המצוה של תקיעת שופר המתקן ומאיר גילוי אלוהי גם בחיצוניות העולמות ממש, אלא שבה נשתנה בבית המקדש מהגבולין, שבבית המקדש שאין עושים ראש השנה רק יום אחד, כי שם היה הכח לתקן הפנימיות והחיצוניות ביום אחד, לכן תוקעין גם בשבת לצורך תיקון חיצוניות העולמות שאינו נתקן בכח קדושת השבת עצמו, ובבית המקדש ששם היה הכח לחבר הפנימיות והחיצוניות, לא היה החשש של שמה יעבידנו, כי גם כשעסקו בחיצוניות היה בצוואת ויחוד בפנימיות, ולא הנתקו מהייחוד המאיר בשבת קודש.

אבל בגבולין ששם יש שני ימי ראש השנה, כי שם אי אפשר לתקן הפנימיות והחיצוניות יחד, כדאיתא בזה"ק, (שאם היו מתקנים הפנימיות והחיצוניות ביום אחד היה הדין גובר ביותר ח"ו), לכן עושים בכל שנה שני ימי ראש השנה, וביום הראשון מתקנים הדינים ומגלים אור אלוהותו גם בפנימיות העולמות, ורק ביום השני עוסקים במיתוק דיני חיצוניות העולמות, ולגלות אור אלוהותו בפועל ממש בעולם, לכן ביום הראשון כשחל בשבת אין צריכין לתקיעת שופר, כי התיקון של פנימיות העולמות נפעל מכל קדושת השבת עצמה, ובוא יבוא בשלמות יתירה דווקא בביטול המעשים, שאז גם הבליט בקייאם לא יפגמו בה.

אבל ביום השני שבו מתקנים את חיצוניות העולמות, הנה לזה וודאי נצרך תקיעת שופר במעשה ממש, ומטעם זה ע"פ סדר קביעת המועדים, יום שני של ראש השנה אי אפשר שיחול בשבת, כי לתיקון חיצוניות העולמות מוכרחים למעשה של מצוה, להמשיך קדושה במעשים עצמם, שבה וידרך חיצוניות העולמות ויושפע שפע חיים בפועל באיתגליל לכל ימות השנה.

ויום ראשון שבו הוא תיקון הפנימיות הוא השורש לתיקון החיצוניות שבים השני, כי הפנימיות הוא המאיר ומתפשט לחוץ, ולכן בשנה שיום ראשון של ראש השנה חל בשבת, והתיקון דפנימיות נעשה בכח אור קדושת השבת, שמה דקוב"ה שמה דשלים מכל סטרוך, אזי ההתפשטות לחיצוניות העולמות ביום השני הוא לאין עורר יתר משאר שנים, שבה הוא כלשון המשנה **יום טוב** של ראש השנה שחל להיות בשבת - שהוא יום טוב יתירה מכל השנים (כדאיתא מצידקים י"ז), בהשפעה ריבוי טובה, לשנה טובה ומתוקה ושנת גאולה וישועה.

מעובד מתוך שיעורי הקבוצה של המשפיע הנח"ח ר' בן ציון אפל שליט"א

מהי עבודת ראש השנה שחל בשבת?

ר'תשובה עילאה, אשר שבת היא כידוע 'תשובה עילאה'. 'תשובה תתאה' היא הצער על גודל הריחוק מצד החטאים, 'תשובה עילאה' היא השמחה בשיבה על השי"ת (אגרת התשובה לבעה"ח).

1. שעת העבודה

אלא שעדיין שאל השואל: מתי ממליכים? מתי בוכים?... וגם אם השנה לא בוכים אלא שמחים, עדיין השאלה נותרת במקומה: מתי ממליכים מתוך שמחה?...

ועל כך יש לדעת שכמו שקדושת שבת נוגעת לכל היום, וכל היום מזהר על קדושתו - כך עבודת המלכות בשבת נוגעת לכל היום כולו. ואם בכל שנה ושנה אנו מצפים לרגעים הקדושים של התקיעות, הרי השנה יש בידינו את כל השבת כולה לשמח ולחמליק עלינו את אבינו מלכנו.

אלא שעדיין יש לכך זמן מוכשר ביותר. ובדרך צחות נאמר, שכל הזמן של התקיעות, וכל מה שצריכים להזדרז בדרך כלל לשמיעת התקיעות בתפילת הלחש - אפשר למלא השנה בעבודת קבלת המלכות. השמחה עשרה יכול להיות טוב וארוך יותר, **זה פשוט**, שהזמן הראוי לעבודת ראש השנה בכלל היא בתפילות, ובתפילות הנפלאות והמתקוות על מלכותו יתברך שבשמונה עשרה פרט.

אך בדרך אמת, הרי ידועה שיטת הריטב"א שכל ענין פסוקי שופרות (שהתקשו המפרשים למה נצרכו, שהרי תוקעים בשופר) הוא במיוחד לשנה כגון זו, שראש השנה חל להיות בשבת ואי אפשר לתקוע בשופר. ואם כן זה הזמן והמקום לעסוק בעבודת השופר.

ומה מעוררים הם הפסוקים שם, אשר מדברים מתוך תורה שניתנה בשבת, והמגאולה העתידה שביום שכולו שבת. אשר דעת לבנו נקל בשלל אחד, כי במתן תורה קיבלנו - כל אחד ואחד - מלכותו יתברך, כשאמר לנו השי"ת כביכול בכבודו ובעצמו "אנכי ה' אלקיך", בהתגלות אור השבת. והגאולה העתידה היא זמן התגלות אורו יתברך בעולם, ושבת היא זמן הארת האור הגנוז לישראל, וזהו ענין התקיעות - **"אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניו ילהלכו"**.

2. עבודת היום השני

לאחר כל האמור, נוצרת כבר שאלה הפוכה מזו: אם כן, שזכינו ופעלנו השנה בקדושת שבת עוד יותר מקדושת התקיעות, למה נצרכה עבודת התקיעות שביום השני?

והתשובה תבוא באמצעות שאלה אחרת: למה צריך בכלל שני ימי ראש השנה? למה נשתנה ראש השנה מכל חג ומועד אשר צריך דווקא שני ימים ושתי עבודות?

ומבארים ספרי הפנימיות שביום ראשון של ראש השנה הוא בנין **פנימיות המלכות**, וביום שני של ראש השנה בנין **חיצוניות המלכות**. ומשמעות הדבר שביום הראשון עבודת ההמלכה היא על העניינים הפנימיים, ענייני התורה והעבודה, וביום השני ההמלכה היא על העניינים החיצוניים, ענייני הגשמיים. וזהו עומק דברי הצדיקים שביום הראשון דנים על רוחניות, וביום השני דנים על גשמיים.

וביתר פירוט, הרי ענין הפנימיות הוא הקשר שמצד הנשמה להשי"ת, שהיא אמנם פנימיות לבבנו, אולם עדיין נדרש שהקשר יחדור גם לחיצוניות, היינו למצב שלנו, לצרכים שלנו, לחיי היום-יום שלנו, לכל הפרטים החיצוניים שלנו. ולזה נצרך היום השני של ראש השנה.

כך או כך, מובן שעבודה זו, לקבל מלכות שמים גם בעולם המעשה, בעולם החולין, צריכה שתהיה דווקא בחול, ועל ידי עשיה, ואי אפשר שתהיה בשבת קודש, יום המחשבה (וחלוד, בשלח). ולמעשה העבודה משתלבת: כי על ידי הכרת אלקותו יתברך שזכינו בשבת קודש באופן נפלא, נעסוק בעז"ה ביום השני להוריד השנה זו לחיי המעשה (עבודת ישראל).

והדברי חיים' מביא לכך את דוגמת המן: במן נאמר ש"ל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שבינא תליין", ובשבת קודש נשפע שפע המן לכל השבוע, אלא שהיה זה ברוחניות. לאחר מכן במהלך כל השבוע היתה הורדתו בגשמיים. כך גם ביום שני של ראש השנה, נוריד את השפע הרוחני שקיבלנו ביום הראשון אל חיי המעשה (ועין בעבודת ישראל הטעם עפ"י שבזמן המקדש כן תקעו ביום ראשון שחל להיות בשבת).

בתפילה שנוכח לקבל חיך מתיקות עול מלכותו יתברך באמת ובלבב שלם.

כאילו יש עולם נפרד שמתנהל בלי מנהיג. ואז מגיעה שבת קודש, ויכל מלאכתך עשויה. אנו מתנתקים מהחיצוניות, מההסתר, ומתחברים ליחוד ה' המאיר אז בכל העולמות כולם.

ודווקא אנו, בניו של מקום, זוכים לכך, כי "גוי ששבת חייב מיתה". כי רק אנחנו מאוחדים בו יתברך כביכול. הרי אומר: בשבת אנו חיים אז את קשר האהבה האלקי שבינינו לבורא כל עולמים, שהוא, התגלות יחוד השי"ת אלינו. הסרת כל ההסתרות והארת אורו לישראל דווקא - זהו אור השבת.

וכפי שאנו אומרים מדי שבת "כד עיל שבתא אידיה אתיחדת ואתפרשת מסטרא אחרא, וכל דינין מתעברין מינה ואיהי אשתארת ביחודא דנהירו קדישא... ואנפאה נהירין בנהירו עילאה ואתעשרת לתת בעמא קדישא, וכולהון מתעטרין בנשמתין חדתין...". אותן נשמות חדשות ויתירות שאנו זוכים להן בשבת קודש, הן הן ההתגלות דיחודא דנהירו קדישא. הנשמה היא הנוכח לחזות ולהתרברב ביחוד ה'.

וכאמור, זוהי גם עבודת ראש השנה. הכרת יחודו יתברך וקבלת מלכותו, עלינו בניו אהוביו דווקא.

ד. ראש השנה שכולו שבת'דיג

כאשר ראש השנה חל להיות בחול, עדיין מלאכות 'אוכל נפש' מותרות. **מה המשמעות הפנימית שבדבר?** שאין זו התנתקות מוחלטת מהסתר העולם. אמנם מתגלה אורו יתברך בכל העולמות, אבל עדיין אין זו אותה התגלות שאין בה שום הסתרה. זאת אומרת שעבודת ההמלכה קשה קצת יותר.

אבל כשראש השנה חל להיות בשבת, אנו זוכים שקבלת המלכות תהיה מתוך התגלות מוחלטת. **עומד יהודי ומתבונן בראש השנה שחל להיות בשבת:** אין לי צורך בשום מלאכה, אני יכול לעשות בשום מלאכה, גם לא לצורך יום טוב. אין לי שום מציאות כלל וכולל. רק הוא יתברך ואין בלתי. כל מציאות היא שחבר לגלות מלכותו עלי, וכרת עמי אות ברית, וזכיתי לגלות מציאותו יתברך בתחתונים, ותו - אין לי שום מציאות בכלל.

או אז כל היתמליכוני עליכם, וכל ה"עלה זכרונכם לפני לטובה" - מקבל פנים אחרות ומאירות ביותר.

ובמילים אחרות: כל שנה אנו תוקעים בשופר כי השופר מגלה את מעמקי לבבנו הרוצה במלכותו יתברך, ובשופר אנו ממליכים אותו יתברך עלינו. אולם השנה הרי קדושת היום עצמה מבטאת את כל עבודת השופר (ע"פ בני יששכר, מאור ושמש, ועוד).

ה. היתרונות המיוחדים

ולכן האור דהאי שתא עליון על האור של כל שנה ושנה. כי יש בהז כמה יתרונות מיוחדים:

ראשית, עבודת השופר היא משלנו, מלמטה, אולם קדושת שבת היא מלמעלה. ובוודאי שאור הבא מלמעלה הוא גבוה ונשגב הרבה יותר.

שנית, עבודת השופר היא מתוך הסתרה. תקיעת וצעקת השופר באה להבקיע את גודל ההסתרה. וגם משם לקבל מלכותו יתברך. אולם בשבת קודש הרי הכל נעשה מתוך התגלות. אור ה' מאיר ומתגלה, ומתוך כך מקבלים מלכותו יתברך. בחיות ובהתגלות.

חילוק נוסף: שבת היא יום עונג ושמחה. כדברי הכתובים "וקראת לשבת עונג", ו"וביום שמחתכם" - אלו השבתות. השנה עושים בשמחה ותענוג וטוב לבב - מה שנעשה מדי שנה בצעקת הלב, בבקשת רחמים, בהרגשת חרטה, וקבלה על להבא (שהרי זהו ענין השופר. אמנם אין כאן המקום להאריך, אך נזכיר בקצרה: התקיעה הראשונה היא ההכרה במלכותו יתברך. מתוך קול פשוט מעמקי הלב. שמבטא קשר עמוק ביותר. כידוע שתקיעה מלשון חיבור - "ותקעתם יחד במקום נאמן". השברים והתרועה הם השברון לב על העבר, ובקשת רחמים לזכות למלכותו יתברך. התקיעה האחרונה היא התחדשות הקשר על ידי קבלה איתנה להבא. התקיעה הגדולה והכפולה מרמזת על החיבור מלמעלה גם כן).

אם בכל שנה אנו מלאים רגשי צער חרטה ומרירות - הרי השנה אנו מלאים רגשי שמחה ותענוג. שמחה ותענוג במלכות השי"ת, שמחה ותענוג בשמחת השי"ת כביכול שאנו ממליכים אותו (שפת אמת ראש השנה תרמ"ח).

וחילוק רביעי: מה שכל כך קשה לנו לקבל עול, זהו מצד הגוף. הנשמה הרי כל חפצה הוא לקבל עול מלכותו יתברך, ובכלל, הרי כל כולה שמחה, ומצד השמחה נקל להגיע לקבלת המלכות (שם). ולכן השנה שאנו נמצאים ב"יומא דנשמתא", ויש לנו נשמה יתירה, ושמחה יתירה, קל יותר לקבל עול מלכותו יתברך.

ויש לציין שבמידה מה זהו גם ההבדל בין 'תשובה תתאה'

שאלה:

אשאל במילים פשוטות: מתי ממליכים השנה? מתי בוכים השנה? מתי גונחים ומייללים השנה?...

בכל שנה ושנה אני יודע שעיקר העבודה היא בתקיעת שופר, ושם משקיעים את כל עבודת ההמלכה וצעקת הרצון הפנימית מעמקי לבנו למלכותו יתברך.

אולם השנה, בראש השנה שחל להיות בשבת, מהי והיכן העבודה העיקרית?

תשובה:

א. גבוה עוד יותר

הספרים הקדושים מגלים לנו חידוש גדול, שראש השנה שחל להיות בשבת הוא **גבוה עוד יותר** מכל ראש השנה, כי כל הפעולות שנעשות כל שנה על ידי התקיעות - נעשות השנה על ידי קדושת שבת עצמה, רק **באופן נעלה יותר** (ומבארים שכל הטעם שגורו שלא לתקוע בשופר שמא יעבירו ארבע אמות ברשות הרבים, הוא משום שהתוקע בשבת, הרי הוא כמזלזל בקדושת שבת במחשבה, כאילו קדושת השבת אינה מספקת וצריך בה גם לקדושת התקיעות, ומתוך כך עלול לבוא ח"ו לחילול שבת בפועל).

ומשמעות הדברים היא, שלא רק שיש לנו לעסוק בקדושת שבת קודש מצד עצמה, שחלה בראש השנה, אלא **עבודת שבת קודש היא עצם מעצמה של עבודת ראש השנה**. כי על ידי שניהם יחד זוכים לאור הגבוה והנפלא הנמשך בשנה זו. ואם כן חלק בלתי נפרד מעבודת ראש השנה שבשנה זו היא עבודת שבת קודש.

ויש לציין עוד, כי כמו שראש השנה שחל להיות בשבת גבוה יותר, כך גם שבת קודש זו גבוהה יותר מכל השבתות. כי כמו שראש השנה מקבל את אורו מקדושת שבת, כך שבת זו מקבלת אורה מקדושת ראש השנה, שהרי היא משפיעה חיות אלקותו יתברך לכל השנה כולה, ואם כן מנעת גבוה מעל גבוה. **והתוצאה המיוחדת שמכל זה,** היא שגם כל השנה כולה היא שבת'דיגע יאר. והצדיקים הקדושים יז"ע הפליגו במעלת שנה כמו זו, שכולה מקבלת מקדושת שבת.

ב. עבודת ראש השנה

ואמנם דבריהם הקדושים צריכים הבנה: מה באמת הקשר בין קדושת שבת לקדושת ראש השנה? אלא שעם קורטוב מחשבה נראה שעבודת ראש השנה ועבודת השבת היא אותה עבודה ממש.

כי כידוע, עבודת ראש השנה היא המלכות. כמו שאמר לנו הקב"ה "אמרו לפני מלכותי כדי שתמליכוני עליכם וכדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה בשופר". מה זה אמירת מלכותי? להכיר את אמתית מציאותו יתברך. "יודע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יציר כי אתה יצרתו". וזה גופא מעלה את זכרוננו לטובה, שמגלה כי כל מציאותנו היא לגלות יחודו ואחדותו יתברך בעולם - "ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך", ורק בשבילם מתפשטת מלכותו לכל העולם "ומלכותו בכל משלה".

ובקיצור: התגלות מלכותו, עלינו!

עבודת המלכות נעשית בעצם בכל יום פעמיים באהבה ויותר, בקריאת שמע. זהו כל פשר הפסוק הראשון והאחרון השגור בפיו של כל יהודי "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", לאמר: כל מציאותו של יהודי היא לגלות אלקותו ואחדותו יתברך. וזהו מלכות - אני אין לי כלום והוא הכל, ואני מקבל ומגלה מלכותו.

זהו בעצם עבודה של כל יום ויום, כי היא תכלית כל קיומנו וכל חיינו, אלא שבראש השנה העבודה משפיעה איך תיראה עבודת המלכות כל השנה. בהתאם לעבודת המלכות שבראש השנה, כמה שאנו מעמיקים בלבנו את רצוננו במלכותו יתברך, בהכרת יחודו ואחדותו יתברך והשתעבדותנו המוחלטת אליו - כך במשך כל השנה אנו זוכים כל השנה לחיות עם מלכותו יתברך. לפי זה יהיו הצלחותינו, נסיונותינו, והסייעתא דשמיא שנקבל.

ג. עבודת שבת קודש

עתה נעבור לקדושת השבת, ונגלה כי היא - היא.

מהי שבת קודש? במשך כל השבוע יש הסתר על מציאות השי"ת. עולם כמנהגו נוהג וחוגג, האומן באומנתו והפועל בפעולתו, העשיר בעושרו והעני בעוניו וכן הלאה. נראה ח"ו

נֶמֶשׁ כִּי נֶאֱנַחָה? בֵּא שְׁבִתוֹ

שבֵּת חַי שְׂרָה, תִּשְׁפֹּז

שבת עילאית ונכספת
עם משפיעי קול דודי

השבת שתשאיר רושם
וחקיקה בנשמתכם לעולמים

050.413.1519

לפרטים:
ולהרשמה:

כי אתה שומע קול שופר

אחרי עשרות שנים שלא התראינו, כשלא ידענו איש מה עלה בגורל רעהו, ור' דוד שואל אותי מיד "נו, קיבלת את השופר שלי?"

"פערתי פי בתדהמה. אתה שלחת את השופר? מאיפה?". ור' דוד מתחיל לספר לי: "גם אני הייתי ב'מונקא טאבור', לא רחוק מהמקום שאתם הייתם. כשהתקרבו ימי ראש השנה התחלנו להיות מודאגים, מה יהיה עם שופר? התפללנו על כך לה'. ואז אני רואה יום אחד גוי רועה צאן מסתובב עם עדר כבשים, עם שופרות לראשיהם, ממש סמוך למקום שהעבירו אותנו. היה לי איזה רכוש של כסף שהצלחתי להחביא איתי תחת בגדיי, מיד רצתי אל הרועה, ואמרתי לו שאם הוא יביא לי שתי שופרות מראש הכבשים אני יביא לו מטבע הגון. ביקשתי שניים, כי ידעתי שעוד אצטרך לעבד את השופרות כדי שיהיו ראויים לתקיעה, אז סידרתי מראש שאם אחד השופרות יישר בתהליך העיבוד, יהיה לי שופר שני, ואכן הגוי הביא לי את השופרות, ועיבדתי אותם, וכך יצאו לי שני שופרות מהודרים."

"התחלתי לחשוב למי אני יכול להביא את השופר השני, אך עוד בטרם הספקתי להגיע להכרעה, הגיעה יום אחד ההודעה שמעלים אותנו על הרכבות ומעבירים אותנו לאושוויץ. לקחתי איתי את שני השופרות, ואז באמצע הנסיעה נפתחה הדלת של הרכבת, ואני רואה אותך ידידי הותיק מול עיני, ומיד הגשתי לך את השופר השני שהיה לי". כך התברר לי מי היה אליהו הנביא המסתורי שהביא לי אז את השופר, אחרי שהתפללתי להשיג מעומק לבי. סיים ר' יעקב אליעזר את סיפורו.

ומה שנשאר לנו, הוא רק לחשוב איזהו החלק הגדול יותר בסיפור הנורא, האם תשוקתו הנוראה של יהודי בעמק הבכא למצות השופר, עד שמעיד על עצמו שבחיינו לא התפלל מעומק לב כמו התפילה הזו של השופר; או שמא בטחונו בה' שיזמין לו את השופר גם אם על פי דרך הטבע אין לזה כל סיכוי; או שמא הגילוי הנורא של ההשגחה הפרטית שכבר הזמינה לו מראש את השופר בדרך מופלאת כזו.

כך או כך, נפטיר ונאמר: אשריך ישראל, מי כמוך, עם נושע בה'! מקור: הבעל מספר הנה"ח ר' נפתלי גראס שליט"א, ששמע את הסיפור הנורא מבלי ראשו.

ההשתדלות היחידה שהיה בידי לעשות.

"כך עבדתי שם יום אחרי יום, עד שהגיע יום ערב ראש השנה והישועה טרם נראית באופק. השעות נקפו בזה אחר זה, עד שכבר נטתה השמש לערוב, ופתאום נשמעה הצפירה שקראה לנו לעזוב את העבודה ולחזור לצריפים. שמעתי את הצפירה, אך לא יכולתי להסכים בשום אופן לחזור לצריף לראש השנה בלי שופר.

"עשיתי עצמי אם כן כמו שלא שמעתי את הצפירה והמשכתי לעבוד בסמיכות לרכבת, ומלבי הנשבר לחשתי תפילה לה' שלא יטשנו, וישלח לי שופר לראש השנה.

ר' יעקב אליעזר עצר לרגע את סיפורו, והישיר עיניו לר' זעקיל "היתה זו תפילה מעומק לבי, שאני חושב שבכל ימי חיי עד היום, מעולם לא התפללתי עוד תפילה כזו מעומק הלב, כמו התפילה שהתפללתי אז על השופר. ממש לא יכולתי ללכת הלאה עד שיענו לי משמים."

"משרק סיימתי לספר, קרה דבר נורא, לפתע נפתחה דלת הרכבת, למרות שלא היה שם בכלל תחנה שהרכבת היתה צריכה לעצור, ומתוכה קפץ יהודי, ואומר לי "אליעזר דו וילסט א שופר? דא האסטו א שופר!" הוא הכניס לי את השופר ביד, ורץ מיד בחזרה על הרכבת, כשבחשכה הסמיכה לא הספקתי אפילו לראות את פניו.

"הייתי בטוח שזה אליהו הנביא, לא היה לי אפשרות אחרת מה לחשוב... רצתי מהרה בחזרה למחנה עם השופר בידי ונעשה שם ששון ושמחה אור ליהודים. זכינו באותה שנה לתקוע במחנה את כל מאה הקולות בשני ימי ראש השנה ב'."

"אחרי המלחמה הזדמן לי לבקר בארץ הקודש, ואני פוגש שם את ידיד נעוריי מבאניאדה, הגאון ר' דוד מאשקאוויטש זצ"ל. שמחנו להיפגש

"ההיכרות שלי עם הרב החסיד הישיש ר' יעקב אליעזר בערקאוויטש זצ"ל (אביו של הגאון הגדול ר' געציל בערקאוויטש שליט"א דומ"צ סאטמאר) התחילה שנים רבות לאחר" מקדים הדומ"צ מאנטוורפן הרה"ג ר' יצחק זעקיל פאלאק שליט"א לסיפור.

"הקשר שלנו התחיל בעקבות העזבון היקר של זקני הגאון ר' זעקיל פאלאק זצוק"ל הדיין מבאניאדה המונח בביתי. מדובר באוצר כתבי ידות של חידושי תורה מזקנינו הרבנים לבית פאלאק, עד לזקנינו ה'יודבר משה' תלמידו של ה'חזת סופר' זי"ע, וכן משאר גדולי באניאדה לדורותיהם. ור' יעקב אליעזר שהיה לפני המלחמה תלמידו של הגאון הקדוש ר' אברהם פאלאק זצ"ל הי"ד - איש קדוש מאד ומרביץ תורה לאלפים, שהיה הראש בית דין האחרון בבאניאדה עד שנהרג על קידוש ה' בימי המלחמה - היה מגיע אל ביתי בכל פעם שהוא נקלע לאנטוורפן, כדי לעיין חידושי תורה של רבו הקדוש ר' אברהם, אליו נשאר קשור כל ימיו בכל נימי נפשו."

"היה זה מחזה בלתי נשכח, לראות את ר' יעקב אליעזר בשעה שהוא מעיין בכתבי הידות של רבו, כאשר הוצרך לנגב את עיניו כל הזמן, מדמעות ההתרגשות שבצבצו בו תוך כדי העיון. הייתי שם כעל כל הון, בכל פעם על הזכיה להכניס אל תוך ביתי יהודי צדיק כזה, והייתי מנסה לשזור איתו איזה שיחה, כדי להתבשר קימעא מטהרת נפשו ומהשגותיו הנעלות של יהודי מהדור הקודם, ואז באחת הפעמים נתגלגלה השיחה אודות קורותיו בימי המלחמה, במחנה העבודה ההונגרי ב'מונקא טאבור' ור' יעקב אליעזר סח לי לפי תומו ופשטותו את הדברים הבאים."

"מונקא-טאבור אמנם לא היה אושוויץ, אך גם שם לא ליקקו דבש... היינו עובדים בפרך מהבוקר ועד הערב, ואז התקרב ראש השנה, והתחלתי להיות מודאג מנין יהיה לנו 'שופר'! לא יכלתי לחשוב על מצב שחלילה יעבור עלינו ראש השנה ללא תקיעת שופר, חלילה וחס.

"העבודה שלנו היתה בשדה, ולא רחוק מהמקום שעבדנו, עברה הרכבת שהובילה לאושוויץ. החלטתי אם כן ללכת לעבוד כמה שיותר סמוך למקום שהרכבת עוברת, אולי משם תצמח הישועה. החברים שלי צחקו עלי, איך בדיק אקבל שופר מהרכבת המובילה יהודים לאושוויץ? אך זו היתה

הזמנה אישית

כשבח הוהדיה לחשי"ת על כל הטוב והחסד אשר נמלץ הנני לחזון את כל ידידי ומכירי, לשמחת חבר מצוה של בני חק

הב' אברהם יצחק ב"י

שיהקיים א"ה ליל שישי האזינו אור לז' תשרי תשפ"ז באולם "פארהאנד" בית יעקב חישן רח' בית ישראל 12 ירושלים משעה 8:30 בערב

השתתפותכם תסב לנו עונג רב

יואל הלוי וואלעס

לפרטים בגליון שמחתכם ב"מ, חתונה, התקשרו: 05041-31519